



Eiropas
Komisija

PANORAMA

RUDENS 2018 / Nr. 66

Lietuva: veidojot gudrāku nākotni

GLOBĀLA
PIEEJA AR
STARPTAUTISKO
PILSĒTU
SADARBĪBU



PROJEKTS
"THE ROAD TRIP" –
KAS PAR CEĻJUMU!



Reģionālā
politika un
pilsētpolitika

PANORAMA

Šajā numurā...

Žurnāla *Panorama* rudens izdevumā apskatīts plašs tēmu loks — no pilsētu jautājumiem līdz starptautiskajai sadarbībai un enerģētikas politikai.

Šoreiz mēs pievēršamies Lietuvai. Mūsu intervijā Lietuvas finanšu ministrs Viļus Šapoka (*Vilius Šapoka*) stāsta, kā Lietuva izmantojusi ES finansējumu, lai uzlabotu valsts konkurētspēju un ražīgumu, investējot uzņēmējdarbības attīstībā. To mēs ilustrējam ar detalizētiem piecu jaunu projektu aprakstiem. Foto stāstu sadaļā apskatīti Vācijas Reinzemes-Pfalcas reģionā finansētie projekti.

Mēs aplūkojam to, kā kohēzijas politika atbalsta ilgtspējīgu enerģiju un mazoglekļa sabiedrību, mūsu stratēģiskās partnerības ar pilsētām visā pasaulē Starptautiskās pilsētu sadarbības programmas ietvaros un īsumā apskatām nesen

sagatavota ziņojuma rezultātus par uzņēmējdarbības vidi Horvātijā, Čehijas Republikā, Portugālē un Slovākijā.

Mēs atklājam šī gada #EUinmyregion fotoattēlu un blogu veidošanas konkursu uzvarētājus un atskatāmies uz nesen pabeigto projektu "The Road Trip", Berlīnē sastopot visus astoņus jaunos dalībniekus viņu piedzīvojumu noslēgumā. Projektu sadaļā apciemojam Gibraltāru, Rumāniju un Vāciju.



AGNESE MONFRÉ (AGNÈS MONFRET)

Komunikācijas nodaļas vadītāja, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts, Eiropas Komisija

Vāka attēls: Thinkstock/ Aleh Varanishcha



04



12



17



28

IEVADRAKSTS	3	ES PILSĒTPROGRAMMA	20
TĪRAS, GODĪGAS ENERĢĒTIKAS SAVIENĪBAS SEKMĒŠANA	4	EUROCITIES PILSĒTU DIMENSIJĀ	22
KOHĒZIJAS FINANSĒJUMS LEJASAUSTRIJĀ	7	PILSĒTU PARTNERĪBU IZMANTOŠANA	24
ES IEGULDA RUMĀNIJAS PILSĒTĀS	8	LIETUVA: GUDRU GĀJIENU VEIKŠANA	28
VĀCIJAS PIEEJA KOHĒZIJAS FINANSĒJUMAM	9	KARTES: PIEKĻUVE UNIVERSITĀTĒM	36
ĶERSIMIES PIE DARBA	10	FOTO STĀSTI REINZEMĒ-PFALCĀ	38
SĪKĀK PAR PROJEKTU "THE ROAD TRIP"	12	DATU PUNKTS: ERAF UN KF PIEŠĶĪRUMI	40
#EUINMYREGION UZVARĒTĀJI	16	STARPREĢIONĀLĀ SADARBĪBA DARBOJAS!	42
YOUTH4REGIONS TUVPLĀNĀ	18	PROJEKTI NO APVIENOTĀS KARALISTES, VĀCIJAS UN RUMĀNIJAS	44

IEVADRAKSTS

“Koki, ko šodien stādām, sniegs ēnu mūsu mazmazbērniem, vienalga, vai viņi nāks austrumiem vai rietumiem, dienvidiem vai ziemeļiem. Mums jāsniedz viņiem viss nepieciešamais, lai viņi varētu augt un brīvi elpot.”

Ar šiem vārdiem savā šī gada runā par stāvokli Savienībā Komisijas priekšsēdētājs Junkers atkārtoti apstiprināja kādu jau sen pastāvošu, nemaināmu Savienības apņemšanos: pildīt solījumus veicināt mieru un ilgtermiņa labklājību visiem neatkarīgi no tā, kurā ES valstī viņi dzimuši vai kurā valstī dzīvo.

Es kā Eiropas reģionālās politikas komisāre lepojos kopā ar miljoniem kohēzijas politikas praktizētāju visā Savienībā vadīt tādu ES politiku, kas padara iespējamu šo solījumu pildīšanu. Šajā *Panorama* izdevumā sniegti vairāki vērtīgi piemēri tam, kā viņu svarīgais darbs veicina pārmaiņu īstenošanu.

Pēc dažām dienām daudzi no šiem praktizētājiem no visas ES jau atkal tiksies Briselē, lai apmeklētu mūsu Eiropas Reģionu un pilsētu nedēļu, ņemot līdzi savu pieredzi un zināšanas, kā arī savu apņemšanos veidot labāku un pārtikušāku Eiropu.

Taču šī gada ES nedēļa noteikti būs īpaša. Kā teicis priekšsēdētājs Junkers, pašlaik pastāv “liels pieprasījums pēc Eiropas”, un ES tas jāattaisno. Tai jāspēj izpildīt pieprasītais. Eiropas Komisijas priekšlikumi 2021.–2027. gadam, kuros noteikti mūsu kopīgie mērķi jaunajam periodam, ir pirmais solis. Taču tagad pienācis laiks spert nākamo soli un papildināt šos priekšlikumus ar idejām un projektiem, kas nākamajā desmitgadē šo politiku veidos. Un tieši šeit tik vērtīgs var būt ES Reģionu un pilsētu nedēļas dalībnieku pienesums.



Dalībnieki tiks aicināti paust savus uzskatus, dalīties pieredzē un pārdomās par trīs galvenajām tēmām:

- par vajadzību pēc spēcīgas kohēzijas politikas pēc 2020. gada, kura pārvar strukturālos šķēršļus, palielina cilvēkkapitālu un uzlabo ES iedzīvotāju dzīves kvalitāti;
- par izaugsmi un reģionālo attīstību; globalizācijas, digitālo pārmaiņu, klimata pārmaiņu un enerģētikas pārkārtošanas reģionālo aspektu izpratni un pārvaldību; un
- integrētu teritoriālo attīstību, ietverot stratēģijas attiecībā uz jaunatni, migrantu integrāciju un sociālo atstumtību.

Es ļoti priecājos par gaidāmajām sarunām un neskaitāmajām jaunajām idejām, kas radīsies pasākuma gaitā. Tās noteikti radīs sēklu jaunā kohēzijas politikas laikposma programmām un līdz ar to arī kokiem, kas sniegs veldzējošu ēnu nākamajām eiropiešu paaudzēm. Tā ir mūsu atbildība, un es nešaubos, ka viņi, laikam ejot, leposies ar mūsu lēmumiem un apņemību turpināt iesāktu par spīti visiem izaicinājumiem, visās vietās un laikos. ■

Crețu

KORINA KRECU (CORINA CREȚU)
Eiropas Reģionālās politikas komisāre



Tīra un godīga enerģētikas pāreja visiem

Eiropas pāreja uz mazoglekļa sabiedrību kļūst par taustāmu realitāti. Priekšlikumi 2021.–2027. gada kohēzijas politikai ne tikai paātrina klimata un enerģētikas mērķu sasniegšanu, bet vienlaikus atbalsta ekonomikas izaugsmi, darbvietu un uzņēmumu izveidi, ieguldījumu iespējas un godīgāku piekļuvi ilgtspējīgai enerģijai.

Risinājumu veidošanā tīrai, godīgai Enerģētikas savienībai jāiesaista visa sabiedrība. Katrai ieinteresētajai personai jānodod savs ieguldījums Eiropas kopīgi izvirzīto 2020. un 2030. gada enerģētikas un klimata mērķu sasniegšanā un Parīzes nolīguma saistību klimata pārmaiņu ierobežošanai ievērošanā.

Enerģētikas pāreja vienlaikus palīdz modernizēt Eiropas ekonomiku. Tā var veicināt ekonomikas izaugsmi un ieguldījumus, stiprināt Eiropas vadošo lomu tehnoloģiju jomā, veicināt reģionu attīstību, radīt tīrāku, veselīgāku vidi un uzlabot piekļuvi tīrākai, drošākai enerģijai.

ENERĢĒTIKAS SAVIENĪBAS STRATĒGIJA

Eiropas Enerģētikas savienība Eiropai nodrošinās drošu, cenu ziņā pieejamu un klimatam draudzīgu enerģiju. ES 2015. gadā izveidotā Enerģētikas savienības stratēģija sastāv no pieciem cieši saistītiem un savstarpēji stiprinošiem aspektiem:

- › Drošība, solidaritāte un uzticība
- › Pilnībā integrēts iekšējais enerģijas tirgus
- › Energoefektivitāte
- › Rīcība klimata politikas jomā — oglekļa lomas samazināšana ekonomikā
- › Pētniecība, inovācija un konkurētspēja

KLIMATA UN ENERĢĒTIKAS MĒRĶI



Enerģētikas sektorā vien 2021.–2030. gada periodā nepieciešams ievērojams ieguldījums apmēram 400 miljardu EUR apmērā, galvenokārt energoefektivitātē, atjaunojamajos energoresursos un infrastruktūrā, pie tam pārejai no tradicionāliem sektoriem kā ogļu ieguves būs arī sociālas izmaksas. ES kohēzijas politika var palīdzēt reģioniem un pilsētām rast efektīvus risinājumus godīgai un efektīvai pārejai uz tīru enerģiju, kas atspoguļo apstākļu dažādību Eiropā.

Kohēzijas politika pašreizējā 2014.–2020. gada periodā jau atbalsta partnerības, augšupvērstus risinājumus un lietpratīgu specializāciju mazoglekļa tehnoloģijās un pakalpojumos. Tas ir veicinājis ilgtspējīgāku enerģijas lietojumu visos sektoros, ieskaitot transporta sektoru, kā arī plašāku piekļuvi viedajiem tīkliem. Līdz 2017. gada beigām apmēram 34,5 miljardi eiro kohēzijas politikas finansējuma — puse no 2014.–2020. gadam paredzētā 69 miljardu eiro finansējuma — jau bija piesaistīti projektiem, kas atbalsta Enerģētikas savienību.

ENERGOEFKTĪVI MĀJOKĻI LIETUVĀ

Lietuvā vecu daudzdzīvokļu ēku un kvartālu renovācijā, lai palielinātu to energoefektivitāti, tiek ieguldīti ap 314 miljoniem EUR Eiropas Reģionālās attīstības fonda resursu 2014.–2020. gada periodam. Sagaidāms, ka modernizācija samazinās 30 000 ģimeņu enerģijas patēriņu par līdz pat 60%. Līdz 2017. gada beigām bija atjaunotas 750 ēkas, kurās dzīvo 19 000 ģimeņu, 400 ēkās tobrīd tika veikti atjaunošanas darbi, un bija iepļānota vēl 700 ēku atjaunošana.

Ātrākas pārejas veicināšana

Priekšlikumi 2021.–2027. gada kohēzijas politikai piedāvā īsāku un mūsdienīgu prioritāšu izvēlni ar uzsvāru uz lietpratīgu, zaļu, mazoglekļa, sabiedriskāku un savienotāku Eiropu, kas ir tuvāka iedzīvotājiem. Tie padara integrētu pieeju attīstīšanu dažādās politikas jomās un reģionos elastīgāku un vieglāku, kas savukārt var paātrināt enerģētikas pāreju.

Koncentrējot ieguldījumus uz mazāku tēmu skaitu, kohēzijas politika turpina pievērst visvairāk uzmanības svarīgākajam konkurētspējā un spējā strukturāli pielāgoties globalizācijas izaicinājumiem un tehnoloģijas pārmaiņām. Vienlaikus tā novērš resursu sadrumstalotību, koncentrējoties uz gudru un inovatīvu reģionu ekonomikas pārveidi un zaļāku, mazoglekļa Eiropu.

Valstu līmenī Enerģētikas savienības pārvaldība uzliek katrai dalībvalstij pienākumu sagatavot integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu 2021.–2030. gadam. Šis plāns un vairāki citi ar energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu enerģiju saistīti pasākumi tagad ietilpst Komisijas ierosinātajos modernizētajos kohēzijas politikas veicinošajos nosacījumos.

Pārvaldība un reformas ir ļoti svarīgi panākumu aspekti. Plānošanas un īstenošanas posmos jāņem vērā attiecināmi ieteikumi Enerģētikas savienības pārvaldības un Eiropas pusgada ietvaros.

Arī ierosinātā Eiropas pilsētinitiatīva, kas veidota uz ES Pilsētvides attīstības programmas pamata, atbalsta pašreizējās darbības. Tā veicina inovatīvus ieguldījumus, vienlaikus apvie-

nojot dažādus finansēšanas rīkus, lai radītu jaunu, saskaņotu pieeju, ko pilsētas var lietot, lai vieglāk attīstītu viedas mazoglekļa sistēmas. Tikmēr *Interreg* ietvaros pārrobežu programmas vairāk nekā iepriekš varēs pievērsties tādiem svarīgiem ilgtspējīgākas enerģētikas sistēmas aspektiem kā iestāžu sadarbība, ar robežām saistītu problēmu risināšana un ieguldījumi kopējos pakalpojumos.

Privāto ieguldījumu papildināšana

Politikas galīgais mērķis ir dzīvotspējīgu enerģētikas tirgu izveide. Lielākajai daļai ieguldījumu šajā jomā būtu jānāk no privātiem finansējuma avotiem, jo atjaunojamo energoresursu enerģijas un infrastruktūras projekti rada ieņēmumus, un ieguldījumi energoefektivitātē samazina enerģijas izmaksas.

Publiskais finansējums jāizmanto, lai aizpildītu tirgus nepilnību radītos finansējuma iztrūkumus. Dalībvalstīm un reģioniem jānodrošina, lai publiskais finansējums neaizstātu, bet gan papildinātu un palielinātu privāto ieguldījumu ietekmi atbilstošos gadījumos saskaņā ar noteikumiem par valsts atbalstu.

Tā kā 2021.–2027. gada plānošanas periodam paredzēts mazāk kohēzijas politikas resursu, vajadzētu pieaugt finanšu instrumentu kopējam svarīgumam. Tas saskan ar vispārējo mērķi veicināt ieguldījumus, maksimāli palielinot tieši privātos ieguldījumus. Vienlaikus tas ļauj saglabāt elastīgumu vispārējo ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas politikas mērķu sasniegšanai.

Tādas darbību daļas, kas nenes ienākumus un nemazina izmaksas, varētu atbalstīt ar dotāciju un finanšu instrumentu kombināciju, piemēram, lai palīdzētu izplatīt inovatīvas tehnoloģijas vai risināt sociālās problēmas kā enerģētisko nabadzību.

Jaunu sistēmu izveides rosināšana

Lai sasniegtu ES ilgtermiņa mērķus, mūsu ekonomikās un sabiedrībās jānotiek būtiskām pārmaiņām. Tīrai un godīgai enerģētikas pārejai nepieciešami sistemātiski risinājumi, nevis vienkārša pastāvošo sistēmu optimizēšana.

Ir svarīgi starp dalībniekiem visos līmeņos attīstīt atbilstošas zināšanas un zinātību. Nepieciešama laba koordinācija starp visu veidu gan publiskām, gan privātām ieinteresētajām personām, tostarp dažādu atbalsta instrumentu veidošanā.

Papildu pasākumiem vajadzētu iekļaut atbalstu, kas palīdz palielināt reģionālo un vietējo spēju pārvaldīt pāreju uz tīru enerģiju. Procesā jāiekļauj visi atbilstošie dalībnieki, piemēram, NVO, uzņēmumi, pētnieki vai iestādes.

Publisko un privāto ieinteresēto personu spēju jo sevišķi var palielināt pieredzes apmaiņa starp valstīm. ES līmenī noderīga loma ir Enerģētikas un pārvaldes iestāžu (*EMA*) tīklam. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA:

<https://europa.eu/!jN48TP>



VIENKĀRŠIEM VĀRDIEM

PANORAMA
atzinīgi novērtē
jūsu ieguldījumu!

“Vienkāršiem vārdiem” ir *Panorama* sadaļa, kurā vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmeņa ieinteresētās personas stāsta par saviem sasniegumiem 2014.–2020. gada periodā un dalās ar viedokļiem par pašlaik notiekošajām svarīgajām diskusijām par kohēzijas politiku

laikposmā pēc 2020. gada. *Panorama* uzklausa ikvienu viedokli — sūtiet savas pārdomas dzimtajā valodā, un, iespējams, tās tiks iekļautas kādā no nākamajiem izdevumiem. Lūdzu, sazinieties ar mums, rakstot uz e-pasta adresi regio-panorama@ec.europa.eu, lai uzzinātu vairāk par norādījumiem un termiņiem.

Kohēzijas politika sekmē attīstību Lejasaustrijā

Lejasaustrija ir valsts lielākais reģions pēc platības un otrais lielākais pēc iedzīvotāju skaita — tajā dzīvo 1,67 miljoni iemītnieku. Svarīgi ir izaicinājumi, kas saistīti ar ekonomisko dinamiku, infrastruktūru, augošu iedzīvotāju skaitu un Vīnes tuvumu, kā arī ar atrašanos kaimiņos Čehijas Republikai un Slovākijai.



Johanna Mikla-Leitner
(*Johanna Mikl-Leitner*)
Eiropas Reģionu komitejas locekle
Lejasaustrijas reģiona vadītāja



Märtins Eihingers
(*Martin Eichtinger*)
ES reģionālās politikas eksperts

Kohēzijas fondi ļauj Lejasaustrijai pārvarēt daudzus no šiem izaicinājumiem un īstenot vairākus telpiskās attīstības, vides aizsardzības un saglabāšanas, pētniecības, attīstības un jauno tehnoloģiju projektus. Tāpat no kohēzijas politikas atbalsta uzņēmējdarbības modernizācijai un jaunām uzņēmējdarbības vietām iegūst arī reģiona ekonomika. Šī ekonomikas attīstība Lejasaustrijā ir paaugstinājusi nodarbi-

nātību. Bezdarba līmenis ir sasniedzis zemāko punktu 18 gadu laikā.

Reģionāli ieguldījumi pārrobežu projektos mums ļauj iedzīvotājiem paust kopīgas Eiropas ideju. Viena šāda projekta, “Lejasaustrijas valodas ofensīvas”, ietvaros jauni cilvēki saņem valodu un starpkultūru izglītību, kas viņus savatavo ar Čehijas Republiku, Slovākiju un netālu esošo Ungāriju kopīgajam ekonomikas un nodarbinātības tirgum. Cita

iniciatīva, “*Health Across*”, uzlabo pierobežas reģionu iedzīvotājiem sniegto veselības aprūpi.

“Mūsu daudzveidīgie reģionālie projekti stimulē pārrobežu sadarbību, kas veido mūsu Eiropas identitāti,” teic Märtins Eihingers (*Martin Eichtinger*), Eiropas Reģionu komitejas locekļa aizstājējs un Lejasaustrijas valdības loceklis mājokļu, darba un starptautisko attiecību jautājumos.



Lejasaustrija ir bijusi un paliks Eiropas reģionu dzinējspēks. Eiropas pulss rodas reģionos, jo tie vislabāk var iedzīvotājiem paust kopējas Eiropas ideju.

2010./2011. gadā Lejasaustrija kopā ar citiem reģioniem un organizācijām sāka darbu, lai ES kohēzijas politika visos ES reģionos tiktu turpināta arī 2014.–2020. gada finansēšanas periodā. 2016. gadā mūsu aicinājumam turpināt “ES reģionālo politiku” pēc 2020. gada pievienojās 342 reģioni un apgabali, kas kopā pārstāv 83% ES-27 iedzīvotāju.

2018. gada janvārī es ar tīkla prasībām iepazīstināju Komisijas priekšsēdētāju Žanu Klodu Junkeru. Kopā ar Reģionu komitejas kohēzijas aliansi (#CohesionAlliance) mēs aktīvi piedalījāmies arī sarunās par nākamo daudzgadu finanšu shēmu.

Daudzas mūsu prasības tika iekļautas Eiropas Komisijas priekšlikumos 2021.–2027. gada kohēzijas politikai. Tās ietver kohēzijas fondu pieejamību visiem reģioniem, arī turpmāku uzmanības pievēršanu pārrobežu sadarbībai, ES fondu

koncentrēšanu vietās ar pievienoto vērtību ES un vienkāršāku pārvaldību.

28. novembrī, 10. Eiropas inovācijas samitā Eiropas Parlamentā, mēs spersim nākamo soli. Eiropas reģioni parādīs, ka inovāciju kā izaugsmes, nodarbinātības un progresa prioritāti nevar skatīt šķirti no kohēzijas politikas. Abas sekmē reģionu un pilsētu attīstību, garantējot kopēju spēcīgu un drošu Eiropu visiem iedzīvotājiem. ■

Ieguldīšana pilsētās, lai sekmētu vietējo attīstību

Nemot vērā, ka kohēzijas politika ir galvenais finansiāla atbalsta avots ieguldījumiem ekonomikas izaugsmē un darb vietās, pašvaldības Rumānijā atbalsta vienkāršotu kohēzijas politiku, kurā nodrošināta konsekventa pieeja pilsētām.



Roberts Sorins Negoita
(Robert Sorin Negoită)
Rumānijas pašvaldību apvienības
priekšsēdētājs
Bukarestes pašvaldības
3. sektora mērs

Budžeta piešķirumam ilgtspējīgai pilsētu attīstībai jābūt samērīgam ar pilsētu lielo nozīmi valstu izaugsmei un attīstībai. Vietējās iestādes ir spējīgas efektīvi izlietot pieejamos resursus vēlamo rezultātu sasniegšanai, pielāgojoties, paredzot un ātri reaģējot uz iedzīvotāju arvien dažādākajām vajadzībām, kā arī būt pieejamas atbalsta saņēmējiem un atbildīgas to priekšā. Tieši vietējās iestādes uzņemas inicia-

tīvu savu pilsētu pārveidošanā par konkurētspējīgiem un iedzīvotājiem pievilcīgiem centriem.

Vienotais tiesiskais regulējums un jaunu Eiropas fondu piešķiršanas kritēriju ieviešana veicinās labāku pielāgošanos reģionu un pilsētu aktuālajai realitātei, to vajadzībām un prioritātēm. Konsolidējot partnerības principu un vietējo un reģionālo iestāžu lomu kohēzijas politikas īstenošanā, aktīvi iesaistoties un sekmējot rīkus, kas stimulē un atbalsta vietējo attīstību ar integrētu stratēģiju palīdzību, ir iespējams vēl vairāk samazināt lielāku reģionālo atšķirību veidošanās risku.

Nākotnē pēc 2020. gada mēs iestājamies par kohēzijas politikas vienkāršošanu, resursu koncentrēšanu veiksmīgās programmās ar pozitīviem rezultātiem un pozitīvu ietekmi uz iedzīvotājiem, kā arī par informācijas izplatīšanas darbību konsolidēšanu. ■

ES finansējuma politika 2021.–2027. gadam — Vācijas perspektīva

Vācijas vietējās iestādes labprāt sagaida daudzgadu finanšu shēmas (DFS) reformas, kuru mērķis ir to vienkāršot un padarīt pārredzamāku, risināt jaunas problēmas un novērst finansējuma trūkumu, kas radīsies, Apvienotajai Karalistei pametot ES.



Maksimiliāns Kleins
(*Maximilian Klein*)
*Europabüro der Bayerischen
Kommunen biroja vadītājs*

DFS un noteikumi par atsevišķām finansējuma programmām ir īpaši svarīgi vietējām iestādēm. Tie nosaka ES finansējuma virzienu un raksturu septiņu gadu garumā. Komisija izrādīja drosmi, piedāvājot absolūtos skaitļos pieaugošu budžetu, par spīti vispārējiem aicinājumiem taupīt.

ES finansējuma politika ietekmē gandrīz visus vietējās politikas aspektus — gan inovatīvu vietējās mobilitātes risinājumu sekmēšanu, gan atbalstu pamata pakalpojumiem mazapdzīvotu pierobežas reģionu kopienās, gan integrācijas pasākumu finansēšanu vismazāk aizsargātajām iedzīvotāju grupām. ES fondi vienmēr var izšķirt to, vai kāds projekts tiek īstenots.

Tāpēc dalība lēmumos par finansēšanas politikas nākotni vietējām iestādēm ir ārkārtīgi svarīga. Bavārijas vietējo iestāžu jumta organizācijas jau agrīnā posmā sprieda par to, kādam vajadzētu būt nākotnes finansējuma formātam. Tās to aktīvi iekļāva savā darba procesā un dalījās savos uzskatos ar Komisiju.

Ar pašlaik apspriežamajiem priekšlikumiem Komisija ir centusies apmierināt daudzas no galvenajām prasībām. Tā ir centusies mazināt birokrātiju, atļaut lielāku elastīgumu mērķu noteikšanā un

īstenošanā, un labāk salāgot tematiskos mērķus ar aktuālajām vajadzībām. Vietējās iestādes iestāsies par šiem punktiem arī turpmākajā procedūrā.

Taču pati svarīgākā prasība bija atbalsta pieejamības saglabāšana visos Eiropas reģionos, sevišķi ar Eiropas strukturālo un investīciju fondu starpniecību.

Šo prasību Komisija ir pilnībā pieņēmusi. Tāpat vietējās iestādes ir ar lielu pārsvaru guvušas Eiropas Parlamenta atbalstu. ES finansējums ir ne tikai pievienojis vērtību kohēzijas valstīs, bet arī nodrošina augstāku kohēziju visās dalībvalstīs un palīdz iedzīvotājiem sevi saistīt ar ES un Eiropas ideju.

Tagad ir svarīgi, lai dalībvalstis no vienas puses un Eiropas Parlaments no otras pēc iespējas ātrāk panāktu vienošanos. Par katru cenu jānovērš ieildzīgs sarunu etaps bez iespējas pieteikties ES finansējumam. ■



Labāka vietējā uzņēmējdarbības vide paaugstina globālo konkurenci

Otrais ziņojums “Uzņēmējdarbības vide Eiropas Savienībā 2018. gadā” analizē normatīvo un administratīvo vidi piecās galvenajās jomās 25 Horvātijas, Čehijas Republikas, Portugāles un Slovākijas pilsētās.



ES pilsētām var būt svarīga loma pareizo apstākļu izveidei, lai vietējie uzņēmumi varētu augt un radīt darbvietas. Vienlaikus izmēram ne vienmēr ir nozīme. Zemāk aprakstīti daži no otrās Komisijas un Pasaules Bankas veidotās ziņojumu sērijas secinājumiem, kas sniedz vērtīgu ieskatu apstākļos, kas uzņēmējiem palīdz vai traucē, uzsākot un paplašinot uzņēmējdarbību ES robežās.

Kopumā analīze, kuras centrā bija uzņēmējdarbības uzsākšana, būvatļauju saņemšana, līgumu izpilde, elektrības iegūšana un īpašuma reģistrēšana, atklāj atšķirīgus rezultātus ne

tikai starp ES dalībvalstīm, bet arī katras no četrām pētītajām valstīm iekšienē.

Piemēram, **Horvātijā**, uzņēmējiem mazākajās Varaždinas un Osijekas pilsētās ir mazāk šķēršļu nekā uzņēmējiem valsts lielākajās pilsētās. Uzņēmējdarbības uzsākšana ir vienkāršāka Splitā, saņemt būvatļaujas un iegūt elektrību visvieglāk ir Varaždinā, kamēr Osijeka izceļas ar rezultātiem īpašuma reģistrēšanas un līgumu izpildes jomās.

Trīs lielākajās **Čehijas Republikas** pilsētās — Prāgā, Brno un Ostravā — uzņēmējdarbības vide ir krietni labvēlīgāka nekā citur valstī. Galvaspilsēta Prāga ir pirmajā vietā pēc piekļuves elektrībai un līgumu izpildes, taču Brno, otrā lielākajā pilsētā, ir visvieglāk saņemt būvatļaujas. Trešā lielā Čehijas pilsēta, Ostrava, ir īpašuma reģistrēšanas čempione valstī.

Portugālē būvatļauju saņemšana visraitāk noris Porto pilsētā. Iegūt elektrību un panākt līgumu izpildi uzņēmumiem vieglāk ir Koimbrā, kamēr īpašuma reģistrēšanas procesā ar mazāko birokrātiju jāsaskaras Faro, Funšalā un Pontadelgadā. Atšķirībā no pārējām trīs pētījumā iekļautajām dalībvalstīm, dažādos sektoros pirmo vietu ieguvušas dažādas Portugāles pilsētas.

Slovākijā uzņēmējdarbību visvieglāk uzsākt ir Prešovā un Žilinā. Prešovā efektīvāka ir būvatļauju saņemšana, kamēr Žilinā vieglāk iegūt piekļuvi elektrībai. Trnava izceļas ar savu rezultātu



Darko Horvats (Darko Horvat), Horvātijas Ekonomikas ministrs



Vitorija Aliata di Vilafranka (Vittoria Alliata Di Villafranca), Eiropas Komisija



Elizabeta Kapanelli (Elisabetta Capannelli), Pasaules Banka

“ Ziņojumam “Uzņēmējdarbības vide ES” ir svarīga loma pareizo apstākļu izveidē veiksmīgai publiskā sektora politikai un ieguldījumu piesaistīšanai ES reģionos. ”

Īpašuma reģistrēšanas jomā, un Košice — ar līgumu izpildi. Tāpat kā Horvātijā, mazās pilsētas bieži ir uzņēmumiem labvēlīgākas, tiecoties sacensties ar Slovākijas galvaspilsētu Bratislavu.



Paraugprakses noteikšana

Īpaši svarīgs ir fakts, ka izteiktākās atšķirības katrā valstī rodas tur, kur vietējām iestādēm ir vislielākā rīcības brīvība noteikumu izveidē un īstenošanā, piemēram, izsniedzot būvatļaujas vai nodrošinot piekļuvi elektrībai un līgumu izpildi. Ziņojums labi parāda vajadzību pēc mērķtiecīgiem pasākumiem, lai izmantotu pastāvošās iespējas uzlabot tiesiskā regulējuma efektivitāti un kvalitāti, izmantojot apjomradītus ietaupījumus un ieguldot pārvaldes modernizēšanā. Šajā ziņā analīze palīdz valstu un vietējiem politikas veidotājiem, atklājot pastāvošus paraugprakses risinājumus vietējās uzņēmējdarbības vides uzlabošanai un uzņēmumu laika un naudas taupīšanai.

Ziņojumam “Uzņēmējdarbības vide ES” ir svarīga loma pareizo apstākļu izveidē veiksmīgai publiskā sektora politikai un ieguldījumu piesaistīšanai ES reģionos. Vairums kohēzijas politikas līdzekļu tiek ieguldīti mazāk attīstītos reģionos un valstīs, kur uzņēmējdarbības vide parasti ir mazāk labvēlīga. Tāpēc, lai palīdzētu šiem reģioniem un valstīm sasniegt pārējās ES attīstības līmeni, ir ļoti svarīgi samazināt kavēšanos un izmaksas, ar ko saskaras uzņēmumi.

Gan 7. kohēzijas ziņojumā, gan Komisijas ziņojumā par konkurētspēju ES reģionos ar zemiem ienākumiem un zemiem izaugsmes rādītājiem uzsvērta vajadzība uzlabot valsts pārvaldi un padarīt procedūras efektīvākas un pārredzamākas. Piemēram, tiešsaistes platformu ieviešana reģistrācijai, pakalpojumiem un konsultācijām ir īpaši svarīga mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, lai tiem atvieglotu administratīvo prasību ievērošanu un palīdzētu tiem atklāt finansējuma avotus un

tiem piekļūt. Būvatļauju saņemšanai vajadzīgā laika samazināšana ir ļoti būtiska svarīgas infrastruktūras radīšanai.

Palīdzīga roka

Komisija aktīvi sadarbojas ar ES dalībvalstīm un reģioniem, lai uzlabotu publisko ieguldījumu efektivitāti un pilnvērtīgi izmantotu to potenciālu sekmēt izaugsmi un darbietu radīšanu. Kopā ar Pasaules Banku īstenoja kopīgu pasākumu virkne, lai palīdzētu reģioniem attīstīties, īpaši Polijā, Slovākijā un Horvātijā.

Komentējot secinājumus, reģionālās politikas komisāre Korina Kretu (*Corina Crețu*) sacīja: “Nākotnes kohēzijas politika 2021.–2027. gadam turpinās atbalstīt dalībvalstu centienus padarīt ES reģionus par darbam un ieguldījumiem pievilcīgākām vietām.”

Šis ir otrais ziņojums Komisijas Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta finansētā ziņojumu sērijā par vidi reģionos. 2017. gadā publicētajā pirmajā sērijā apskatītas pilsētas Bulgārijā, Ungārijā un Rumānijā (*Panorama* 62, 28. lpp.).

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<https://bit.ly/2zHUK77>



Projekts “The Road Trip” — kas par ceļojumu!

Astoņi jauni cilvēki ir noslēguši vienreizīgu ceļojumu. Viņi ir apceļojuši Eiropu projekta “The Road Trip” ietvaros, pētot ES atbalstītus projektus un iniciatīvas. Viņi ir atklājuši, ka Eiropa ir kas vairāk, nekā viņi bija iztēlojušies, un ka mums ir vairāk kopīga.

Četrus mēnešu laikā ceļotāji šķērsoja Eiropu komandās pa diviem, mērojot četrus maršrutus: pāri Vidusjūrai, gar Atlantijas okeāna krastu, cauri Baltijai un gar Donavu. Ceļojums notika bez apstājas.

Katrs no ceļotājiem — no astoņām valstīm un dažādām vidēm — savā mēnesī ilgajā ceļojumā devās ar unikālu perspektīvu. Viņi šķērsoja vairāk nekā 20 valstis, apmeklēja vairāk nekā

50 projektus, nogaršoja pārsteidzošus vietējos ēdienus, piedzīvoja jaunas izjūtas un ieguva neskaitāmus jaunus draugus.

Noslēguma tikšanās Berlīnē visiem bija iespēja dalīties un salīdzināt piedzīvoto — vai tā būtu grūžu savākšana Vidusjūrā, mākslas centra, kas atrodas divās laika zonās, apmeklējums, vai pastaiga starp koku galotnēm Lietuvā.

Vai tas jūs iedvesmo pašiem izpētīt Eiropu? Apmeklējiet “The Road Trip” tīmekļa vietni, lai atklātu vairāk, apskatot ceļotāju emuārus un video. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<https://roadtripproject.eu/>

“Agrāk, domājot par Eiropu, es domāju par zilu karogu ar dzeltenām zvaigznēm un, ka Eiropa nav nekas vairāk par valstīm kopā. Dažādu cilvēku mozaīka, bet vienādu cilvēku.”

Luiss (21 g. v. beļģis, Vidusjūras maršruts)



“Nepārtrauktā ainavas maiņa, ceļš, katra nākamā diena, katrs jaunais draugs — tās ir lietas, ko es novērtēju visvairāk. Es lepojos ar to, ka esmu no Ekvadoras, es lepojos dzīvot Lietuvā un tagad es lepojos būt Eiropas iedzīvotājs.”

Fabians (25 g. v. ekvadorietis, kurš dzīvo Viļņā, Lietuvā, Atlantijas maršruts)



“Galvenais, ko var iegūt no “The Road Trip” ir apziņa par to, kā cilvēki var sastrādāties, kā kopā sadarboties var dažādas valstis. Mēs visi varam sadarboties un kaut ko panākt.”

Ahileass (22 g. v. grieķis, Baltijas maršruts)



“Es daudz iemācījos: par Eiropu, mūsu vidi, dabu un cilvēkiem. Mani tas iedvesmoja un aizkustināja, un es ceru, ka video tiks sajūsties tāpat.”

Jildava (24 g. v. nīderlandiete, Atlantijas maršruts)



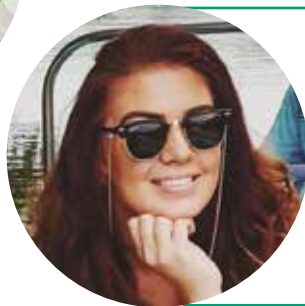
“Nebaidieties runāt ar cilvēkiem. Tas ir pats galvenais, ejiet klāt visiem!”

Kenets (20 g. v., īrs, Donavas maršruts)



Es uzzināju tik daudz jauna par sevi, par to, kas es esmu, par dažādām valstīm un kultūrām, to vēsturi, to piedzīvoto un to vēlmēm no nākotnes.”

Susanna (21 g. v., Igaunija, Donavas maršruts)



“Mēs nedrīkstam aizmirst, ka visus mūsu apciemotos projektus radījuši cilvēki, kuri grib radīt pārmaiņas sabiedrībā.”

Luīza (26 g. v. vāciete, Vidusjūras maršruts)



“Man galvenais projektā “The Road Trip” ir saiknes radīšana ar ceļā sastaptajiem cilvēkiem. Svarīga ir arī ceļošana un jaunu lietu atklāšana.”

Luna (23 g. v. spāniete, Baltijas maršruts)





Rio Antirrio tilts, Korintas līcis, Grieķija



Kļūstot par īstiem somu zvejniekiem, Tornio, Somija



Amatnieciskā zivju konservēšana Burelā, Spānijā



PlantCult, Saloniki, Grieķija



Vinover: vīna degustēšana Bordo, Francijā



Jauna koncertzāle Ščecinā, Polijā



Gabarage: stilīgākais dizaina veikals Vīnē, Austrijā



Andere Baustelle, cita karjeras ceļa
atrašana Ulmā, Vācijā



Ahleass un Luna



Jildava un Fabians



Kenets un Susanna

BALTIC

No 28. jūlija līdz
25. augustam



Luiss un Luīza

ATLANTIC

No 19. maija līdz
16. jūnijam

DANUBE

No 23. jūnija līdz
21. jūlijam

MEDITERRANEAN

No 14. aprīļa līdz
12. maijam

EU IN MY REGION

Stāstīšana par ES finansētiem projektiem

Slimnīca Kališa, Polijā: siltumiekārtu modernizācijas darbu ietekme — Andržejs Kuržinskis (Andrzej Kurzynski)

Kampaņa #EUinmyRegion ir ļāvusi iedzīvotājiem atklāt tūkstošiem ES finansētu projektu un dalīties stāstos par tiem ar emuāru un fotokonkursu starpniecību.

Labākais veids, kā izplatīt informāciju par ES projektu un programmu ietekmi, ir ļaut iedzīvotājiem atklāt projektus savā apkaimē. Tāds ir #EUinmyRegion mērķis: sniegt iespēju izzināt, iesaistīties, piedalīties un uzvarēt.

Kampaņas centrā ir četras iniciatīvas: ES projektu atvērto durvju dienas, blogu veidošanas konkurss, fotokonkurss un tiešsaistes viktorīna. Šīs aktivitātes rosina iedzīvotājus apmeklēt un atklāt ES finansētus projektus un publicēt savus attēlus, blogu ierakstus, video un citādi piedzīvoto sociālajos tīklos.

Atvērto durvju dienas un blogi

Šī gada ES projektu atvērto durvju dienas notika galvenokārt maijā. ES finansējuma saņēmēji savos projektu objektos vairāk nekā 2 000 vietās visā Eiropas Savienībā uzņēma simtiem tūkstošu iedzīvotāju.

Blogu veidošanas konkurss rosināja publicēt stāstus — blogu ierakstus vai video — par ES līdzfinansētiem projektiem jeb-

kurā ES valodā. Žūrija no 120 iesniegtajiem ierakstiem izvēlējās trīs uzvarētājus: *Radu Dumitrescu* no Rumānijas par viņa personīgo stāstījumu par *Erasmus+* projektu "Eiropas Jaunatnes nedēļas", *Amaury Bisiaux* no Francijas, kurš ar vilcienu apceļoja Eiropu un aprakstīja jauno iniciatīvu *#DiscoverEU*, un *Maria Giner Soler* no Spānijas, kura savā blogā stāstīja par inovatīviem MVU, kas saņēmuši reģionālo fondu atbalstu.

Uzvarētāji guvuši iespēju 2018. gada oktobrī Briselē piedalīties trīs nedēļas ilgā kursā par ES komunikāciju.

Viktorīna un fotoattēli



Visbeidzot, katrs no astoņiem tiešsaistes viktorīnas par Eiropas kultūru un tradīcijām uzvarētājiem saņēma Eiropas delikatesu grozu.

Fotokonkurss pievērs uzmanību Eiropas Savienības būtiskajiem ieguldījumiem Eiropas reģionos. Lai piedalītos konkursā, iedzīvotājiem bija jānofotografē un jāiesūta

kāds ES līdzfinansēts projekts. No 530 iesniegtajiem fotoattēliem žūrija izvēlējās 30 labākos attēlus, ņemot vērā to estētisko kvalitāti, radošumu un atbilstību konkursa tēmai.

Uzvarētāji ir:

- Florian Juritsch
- Fabrice Serodes
- Lyubomila Dimitrova
- Sophie Pedroso
- Emmanuel Lemaigen
- Marjorie Baque
- Adrien Staquet un Sophie Balzing
- Michael Lamla
- Michail Amoiridis
- Carmela Gioia
- Filippo Cioffi
- Giovanni Sogari
- Giuseppe Pignotti un Margherita Maggi
- Aigars Leviņš
- Alex Kausche
- Bram Gesink
- Adrian Krać
- Andrzej Kurzynski
- Karolina Nawrot un Michał Szkuclarek
- Eduardo Ventura un Hugo Alexandre dos Santos Couto
- Maria Gabriela Riglea un Vasile Stoica
- Marek Vcelka
- Susanna Včelková un Patrik Vaclavik
- Zane Šime

Šie attēli nu ir iekļauti izstādē, kas apceļo visu Eiropu. Izstāde tiks atklāta 2018. gada oktobrī Briselē Eiropas Reģionu un pilsētu nedēļas laikā. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

www.euinmyregion.eu



Port de Vilanova i la Geltrú, Spānija: zvejnieks tīra savus omāru murdus un laivu — Sofija Pedroso (Sophie Pedroso)



Domnas krāsnis Belvalā, Luksemburgā — Alekss Kauše (Alex Kausche)



Zvaigžņota debess aiz dehidrēto dūņu tvertnēm Bareiro/Moitas notekūdeņu attīrīšanas iekārtā Portugālē — Eduardo Ventura

YOUTH4MEDIA

Mediju programma *Youth4Regions* atbalsta nākamās reģionālajā politikā specializētu žurnālistu paaudzes attīstību. Tā rosina šos jaunus eiropiešus sazināties par ES finansētiem projektiem.



Lieliska izdevība jaunākajai paaudzei

Zemāk publicēts pirmais no četriem tekstiem, kas uzvarējuši YOUTH4MEDIA blogu veidošanas konkursā jaunajiem žurnālistiem.



Kērklīza Rietumjorkšīrā, Anglijas ziemeļos, ar saviem 437 000 iedzīvotājiem ir 11. lielākā pašvaldība Apvienotajā Karalistē. Apgabals pēdējo 10 gadu laikā ir saņēmis vismaz 20 miljonus mārciņu (ap 22 miljoniem EUR), galvenokārt no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), darbvieta izveides, inovācijas un projektu jaunajiem uzņēmējiem atbalstam.

ERAF ir ieguldījis 1,8 miljonus mārciņu kādreizējās gāzes rūpnīcas pārveidē par Bretonas biznesa parku Djūzberijā, kas savukārt ir radījis apmēram 130 jaunas darbvietas un daudzus plaukstošus jaunus uzņēmumus.

Vispopulārākais un veiksmīgākais projekts ir saistīts ar Kērklīzas jauniešu uzņēmējdarbības centru (KYEC), kurš ir daļēji finansēts ERAF 2007.–2013. gada programmas ietvaros. Hadersfīldas Radošās un mediju studijas skolā izveidotais centrs saņēma vairāk nekā 4,9 miljonus mārciņu, lai sniegtu 14–19 gadus veciem skolēniem savu uzņēmumu izveidei vajadzīgās prasmes un finansiālo atbalstu.

“ERAF Kērklīzas reģionā ir palīdzējis radīt darbvietas un uzņēmumus. Taču, ar Brexit tepat aiz stūra, kāda gan būs nākotne?”

Skolēni mācījās rakstīt saimnieciskās darbības plānus un veidot savus uzņēmumus. Skola vienlaikus izveidoja vairākus mācību uzņēmumus, lai sniegtu skolēniem pieredzi darbā ar īstiem klientiem un reālu problēmu risināšanā. Viņu mērķis bija izveidot spēcīgu uzņēmējdarbības plānu un prezentēt to uzņēmējdarbības ekspertiem. Ja plāni bija gana labi, viņiem bija iespēja saņemt 5 000 mārciņu lielu sākuma kapitālu sava uzņēmuma izveidei un vadīšanai ar uzņēmējdarbības konsultanta un mentora palīdzību.

Šī programma jau 67 jauniem uzņēmējiem ir palīdzējusi uzsākt uzņēmējdarbību Kērklīzas reģionā. Zoi Anna (*Zoe Ann*) ir viena no šīm uzņēmējām — viņa Hadersfīldas universitātē mācījās fotogrāfiju, jo vienmēr bija gribējusi kļūt par kāzu fotogrāfi. 18 gadu vecumā, vēl mācīdamās universitātē, viņa ar *KYEC* atbalstu izveidoja savu uzņēmumu. 2017. gadā viņa absolvēja universitāti un uzsāka pilna laika darbu pati savā uzņēmumā, izmantojot programmas ietvaros iegūtās zināšanas un kapitālu.

Makss Lokvuds (*Max Lockwood*) nokļuva Jorkšīras preses uzmanības lokā, kad 2015. gadā viņa uzņēmumam tika piešķirts sākuma kapitāls. Jaunais uzņēmējs ar Dauna sindromu izveidoja uzņēmumu *OUR T-SHIRT* ar mērķi palielināt izpratni par savu ģenētisko slimību. Dažu viņa radīto T-kreklu dizaina pamatā ir 21. hromosoma — uz viena no T-krekliem attēlota mūzikas

21 gadu vecā Marija Varda-Brenana (*Maria Ward-Brennan*) ir no Karikmakrosas pilsētas Monahanas grāfistē, Īrijas Republikā. Pašlaik viņa pēdējā kursā studē žurnālistiku Hadersfīldas Universitātē Rietumjorkšīrā, Apvienotajā Karalistē.

Starp viņas interesēm ir ceļošana, lasīšana un politika, un nākotnē viņa cer pārcelties uz dzīvi Francijā.



klaviatūra ar 20 melniem taustiņiem un vienu sarkanu. Viņš izgatavo T-krekļus arī atbilstoši pašu klientu izvēlētam dizainam vai attēliem.

ERAF Kērklīzas reģionā un visā Apvienotajā Karalistē ir palīdzējis radīt darbvietas un uzņēmumus, sniedzot jaunākajai paaudzei unikālu izdevību. Taču, ar *Brexit* tepat aiz stūra, kāda gan būs nākotne? 2019. gada martā beidzoties ES finansējuma, nav skaidrs, kur jaunie uzņēmumi radīs finansējumu.

Un kurš finansēs inovācijas iespējas, kādas ir sniegusi *KYEC* programma? Šķiet, ka neviens nezina, kas nākotnē sagaida vietējos uzņēmumus Kērklīzas reģionā, kuriem drīz būs jāspēj izdzīvot bez Eiropas finansējuma. ■



Iepazīstiet ES Pilsētvides attīstības programmu!

ES Pilsētvides attīstības programma ir integrēta un koordinēta Eiropas pieeja pilsētvides jautājumiem, kas iesaista dalībniekus ES, valstu, reģionu un vietējā līmenī.

PAP¹ tika radīta 2016. gada maijā, kad tika pieņemts Amsterdams pakts². Šajā dibināšanas dokumentā par pilsētvides jautājumiem atbildīgie ES ministri vienojās koncentrēties uz trim ES politikas veidošanas un īstenošanas pīlāriem: labāku regulējumu, labāku finansējumu un labākas zināšanas.

Subsidiaritātes un proporcionalitātes principos balstītā iniciatīva ir **apvienojusi pilsētu, reģionu, valstu un Eiropas iestādes un ieinteresētās organizācijas** no visas Eiropas ar vienu mērķi: rast kopīgus risinājumus pilsētvides izaicinājumiem, kuru skaits arvien pieaug.

Kopš PAP izveides nodibinātas **12 partnerības**³: 2016. gadā iniciatīvu aizsāka partnerības migrantu un bēgļu iekļaušanai, gaisa kvalitātes uzlabošanai, mājokļu un nabadzības pilsētās jautājumu risināšanai. Vairums partnerību pašlaik īsteno savus rīcības plānus. Arī 2017. gadā izveidotās partnerības, kas saistītas ar digitālo pāreju, aprites ekonomiku, pilsētu mobilitāti un darbvietām un izglītību vietējās tautsaimniecības vajadzībām, ir izteikušas konkrētus pieprasījumus rīcības plānu (projektu) formā, kuri pašlaik tiek īstenoti vai precīzi pielāgoti.

Pašas jaunākās partnerības, kas nodarbojas ar enerģētikas pāreju, inovatīviem un atbildīgiem publiskajiem iepirkumiem un ilgtspējīgu zemes un risinājumu, kuru pamatā ir dabas resursi, izmantošanu, PAP kopienai ir pievienojušās 2017. gada vasarā un pašlaik izstrādā rīcības plānu projektus, kuru pabeigšana sagaidāma nākamgad. **Visas partnerības šo rīcības plānu izstrādes gaitā ir apspriedušās ar sabiedrību**, tiešsaistē saņemot par plāniem atsauksmes pirms to galīgās pieņemšanas un atzišanas dalībvalstīs.

ES Pilsētvides attīstības programma ļoti labi apzinās, cik **sva-rīga ir saziņa ar sabiedrību**. Tāpēc saziņai ar plašāku sabiedrību tiek lietotas ne tikai publiskas aptaujas, bet arī tam paredzēta tīmekļa vietne, *Twitter* konts, e-pasts, informatīvais izdevums un partnerības pasākumi.

Gaidāmā Eiropas Reģionu un pilsētu nedēļa ir vēl viens veids, kā PAP sastop sabiedrību. Šī gada pasākumā viesi varēs uzzināt vairāk stendā *Urban Corner*, kas tiks veidots sadarbībā ar *EUROCITIES*, Kopīgo pētniecības centru (*JRC*), *URBACT*, organizāciju "Pilsētu inovatīvās darbības" (*UIA*) un *URBIS*. Ar spēlēm, prezentācijām, kontaktu veidošanu un virtuālās realitātes piedzīvojumiem tiks parādītas dažas no galvenajām idejām **dzīves kvalitātes uzlabošanai pilsētu teritorijās**. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<http://www.urbanagendaforthe.eu>

Twitter: @EUUrbanAgenda

E-pasts: UA.communication@ecorys.com

¹ Par to lasiet žurnāla *Panorama* Nr. 58 4. lappusē: <http://ec.europa.eu/!xN38Yu>

² <https://ec.europa.eu/futurium/en/content/pact-amsterdam>

³ <https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda>

PARTNERĪBAS DARBA LAIKA GRAFIKS (APMĒRAM TRĪS GADI)

1.

Situācijas analīze (jau paveikta darba un pastāvošu finansējuma un zināšanu avotu apzināšana)

2.

Šķēršļu un potenciāla apzināšana

3.

Rīcības plāna izstrāde (konkrētu darbību kopa un ceļvedis to īstenošanai)

4.

Rīcības plāna īstenošana

5.

Partnerības novērtēšana



"Pilsētprogramma ir iekļaujošs, līdzdalību veicinošs instruments, kas tiecas veidot labāku Eiropu. Tā darbojas uz vietas, dodot vārdu pilsētām, lai tās varētu veidot tiešu dialogu ar dalībvalstīm un Eiropas Komisiju (...) brīvi paužot savas

vajadzības un apzinoties, ka ir daļa no jauna, eksperimentāla procesa. Tas ir vienlaikus interesanti un sarežģīti, jo vidējas un mazas pilsētas droši vien nav pieradušas strādāt ES interesēs (...), taču tā ir patiesi lieliska izdevība, (...) piedalīties šajā jaunajā mehānismā, īstenot iniciatīvas, kas balstītas kopīgā redzējumā par jaunu stratēģiju jaunas pilsētas teritorijas kopīgai veidošanai, spējot risināt prioritāras tēmas no plašākas perspektīvas."

Stefānija Manka (Stefania Manca)

Partnerības par pielāgošanos klimata pārmaiņām koordinatore

"Mūsu piedāvātās darbības ir konkrētas darbības ar mērķi radīt pilsētu, kurā iedzīvotāji un uzņēmēji nedomā par atkritumiem, bet gan par resursiem ar nezūdošu ekonomisko un sociālo vērtību. Pilsētu, kurā pilsētvides resursu centri ir sociāli un ekonomiski centri, kuros iedzīvotāji un uzņēmumi savstarpēji tiekas un sadarbojas, lai apsaimniekotu resursus pēc aprites principa. Eiropas tiesību akti mudina vietējās iestādes, uzņēmumus un investorus maksimāli efektīvi izmantot visu veidu atkritumus un ūdeni. (...) Pastāv arī viegli pieejami rīki, kas pilsētai palīdz orientēties dažādajās finansēšanas iespējās un palīdz finansētājiem, kuri vēlas ieguldīt savus finanšu līdzekļus pārejā uz aprites ekonomiku."



Hokons Jentofts (Håkon Jentoft)

Partnerības par aprites ekonomiku koordinators

PILSĒTVIDES INTEGRĀCIJAS AKADEMIJA

Pilsētvides integrācijas akadēmija⁴ ir viena no pirmajām īstenojamajām darbībām. To izveidojusi partnerība migrantu un bēgļu iekļaušanai un tās mērķis ir kalpot par Eiropas stratēģiskās mācīšanās vidi praktizētājiem un politikas veidotājiem, kas strādā pie integrācijas vietējā, reģionu un valstu līmenī, un radīt iespēju veidot domubiedru tīklus, kas pievēršas līdzīgiem integrācijas jautājumiem visā Eiropā. Pirmā sesija, kas noritēja Briselē 2018. gada 16.–18. aprīlī, bija panākumiem bagāta. Otrā sesija notiks 2019. gada pavasarī.



"Mēs sazināties ar pilsētām ārpus mūsu partnerības, piedaloties koordinācijas sanāksmēs, kontaktu veidošanas sesijās un arī ārējos pasākumos kā Procura+ seminārā Oslo šogad vai gaidāmajā ERPN Briselē oktobrī."

Valentīna Šipersa-Opejko (Valentina Schippers-Opejko)

Partnerības par inovatīvu un atbildīgu publisko iepirkumu koordinatore

⁴ <https://europa.eu/qM49GV>

Integrācija inovācijai

EUROCITIES tīklā ir vairāk nekā 140 Eiropas lielāko pilsētu un vairāk nekā 40 sadarbības pilsētu. Martons Matko (*Marton Matko*), *EUROCITIES* politikas padomdevējs, vērtē jaunāko Komisijas rīcību pilsētpolitikas jomā.



Jūs esat iesaistīts vairākās Pilsētprogrammas partnerībās. Kādi būtu svarīgākie nākamie soļi pilsētu turpmākai iesaistei pilsētpolitikas veidošanā un īstenošanā?

EUROCITIES ir apņēmusies atbalstīt ES Pilsētvides attīstības programmu. Tā ir svarīgs atskaites punkts ceļā uz visaptverošāku un praktiskāku pieeju pilsētvides jautājumiem Eiropā.

Pilsētas pirmo reizi ir iesaistītas dialogā ar valstu valdībām un Eiropas Komisijas dienestiem, lai uzlabotu politikas un programmu lietderību pilsētvides izaicinājumu risināšanā. Partnerības nāk klajā ar praktiskiem ierosinājumiem par to, kā uzlabot ar kopīgām ES prioritātēm, piemēram,

gaisa kvalitāti, atkritumu otrreizēju izmantošanu, rīcību klimata politikas jomā vai bēgļu integrāciju, saistīto regulējumu, finansējumu un zināšanas.

HABITAT III konferencē ES apņēmas īstenot Pilsētprogrammu kā tās pienesumu ANO Jaunajai pilsētprogrammai. Mēs uzskatām, ka dalībvalstīm un ES iestādēm ir kopīga atbildība labāk iesaistīties iniciatīvā un to atbalstīt, lai tā sniegtu lietderīgus, taustāmus rezultātus.

Nākamais solis būtu darba metodes atdarināšana valstu vai reģionu kontekstā. Dažas dalībvalstis un reģioni izmēģina šādas iniciatīvas, taču darba metodi varētu piemērot arī plašāk, piemēram, kohēzijas politikas plānošanā.

Kādi ir galvenie jaunās kohēzijas politikas uzlabojumi patiesi integrētas, attiecīgajai vietai pielāgotas pieejas sekmēšanai?

Mēs novērtējam to, ka Komisijas priekšlikumos jaunajai kohēzijas politikai atspoguļoti daudzi no augsta līmeņa grupas Eiropas strukturālo un investīciju fondu vienkāršošanai izvirzītajiem ieteikumiem. Tie ne tikai mazina administratīvo slogu līdzekļu saņēmējiem, bet arī vērā ņemami racionalizē finansējuma pārvaldību, kam vajadzētu darīt iespējamu programmu ātrāku uzsākšanu un īstenošanu.

Mēs atzinīgi vērtējam arī ideju par starpposma pārplānošanu, lai labāk reaģētu uz jauniem izaicinājumiem. Tāpat mēs

“ *Integrētā pieeja nav abstrakts jēdziens.
Realitātē cilvēki dzīvo pilsētu apkaimēs,
lauku mazpilsētās vai nomaļos ciemos, nevis izolētās politikas jomās.* ”

sagaidām, ka dalībvalstis novērtēs elastīgumu, ko nodrošina jaunais politikas mērķis panākt integrētu teritoriālo attīstību. Tomēr mēs vēlētos redzēt stingrākas garantijas tam, ka pilsētas un vietējās iestādes tiks pienācīgi iesaistītas programmas prioritāšu veidošanā.

Kā visvairāk pietrūkst periodam pēc 2020. gada ierosinātās kohēzijas politikas pilsētu dimensijā?

Mūs patiesi satrauc dažas izmaiņas, kas ir pretrunā ar integrētu, attiecīgajai vietai pielāgotu pieeju. Neskaitot lauku attīstības fonda darbības pārtraukšanu, mēs esam ļoti vīlušies tajā, ka Eiropas Sociālais fonds+ šķiet pilnībā pametam integrēto teritoriālo pieeju novārtā.

Tas pilsētām ļoti apgrūtinātu sarežģītu programmu izveidi, kurās iesaistītas gan fiziskas telpas, gan atbalsta pakalpojumi, piemēram, sociālās iekļaušanas un integrācijas sekmēšanu nelabvēlīgā situācijā esošās apkaimēs. *EUROCITIES* ierosina pārmaiņas gan kopīgajos noteikumos, gan ESF+ noteikumos, lai ļautu vieglāk kombinēt finansējumu, atbalstot integrētas pilsētvides un teritoriālās stratēģijas.

Otrkārt, mēs vēlētos tematiskās koncentrācijas noteikumus, lai labāk atbalstītu pilsētas pilsētvides izaicinājumu risināšanā ar integrētu pieeju. Mēs ierosinām vairāk koncentrēties uz klimatam un videi draudzīgiem ieguldījumiem, kam būtu jāiekļauj arī ilgtspējīga mobilitāte pilsētās.

Vienlaikus mēs lūdzam lielāku elastīgumu, izvēloties citus politikas mērķus, un nelielu vispārējo robežvērtību samazinājumu. Pil-

sētas kohēzijas politiku izmanto, lai radītu ar visiem politikas mērķiem saistītas inovācijas, piemēram, lietojot digitālās tehnoloģijas, lai uzlabotu piekļuvi mobilitātei un sociālajiem pakalpojumiem.

Patiesībā mēs gribētu redzēt vēl vērienīgākas inovācijas pilsētu pārvaldībā. Ieguldījumi pilsētās un priekšpilsētās sastāda lielu daļu kohēzijas politikas. Taču apmēram 8% no ERAF finansējuma ir ieguldīti, lietojot inovatīvu darba metodi, kuras pamatā ir pilsētu pārvaldes iestāžu kopā ar plašu vietējo ieinteresēto personu loku izstrādātas un īstenotas visaptverošas stratēģijas. Šī metode jau nes augļus. Pilsētu ierēdņi jau ir sākuši strādāt pārresoru komandās, iesaistot vietējās kopienas, kamēr centrālās pilsētas un tām tuvumā esošās pašvaldības tagad sadarbojas visa reģiona interesēs.

Tas noteikti ir viens no svarīgākajiem sistēmiskajiem kohēzijas politikas jauninājumiem. Tāpēc mēs ierosinām palielināt ERAF piešķirumu ilgtspējīgai pilsētu attīstībai no 6 līdz 10%, un attiecināt to arī uz ESF+.

Komisija ierosina no 2020. gada piedāvāt pilsētām saskaņotu atbalstu. Kā EUROCITIES plāno iesaistīties Eiropas pilsētiniatīvā? Kāpēc ir tik svarīgi, lai pilsētas risinātu savas problēmas integrētā veidā?

Integrētā pieeja nav abstrakts jēdziens. Realitātē cilvēki dzīvo pilsētu apkaimēs, lauku mazpilsētās vai nomaļos ciemos, nevis izolētās politikas jomās. Lai padarītu nelabvēlīgā situācijā esošās apkaimes labāk piemērotas dzīvošanai, kopā jāstrādā dažādiem pilsētu departamen-

tiem, piemēram, mājokļu, sociālo pakalpojumu, infrastruktūras, mobilitātes un vides departamentam.

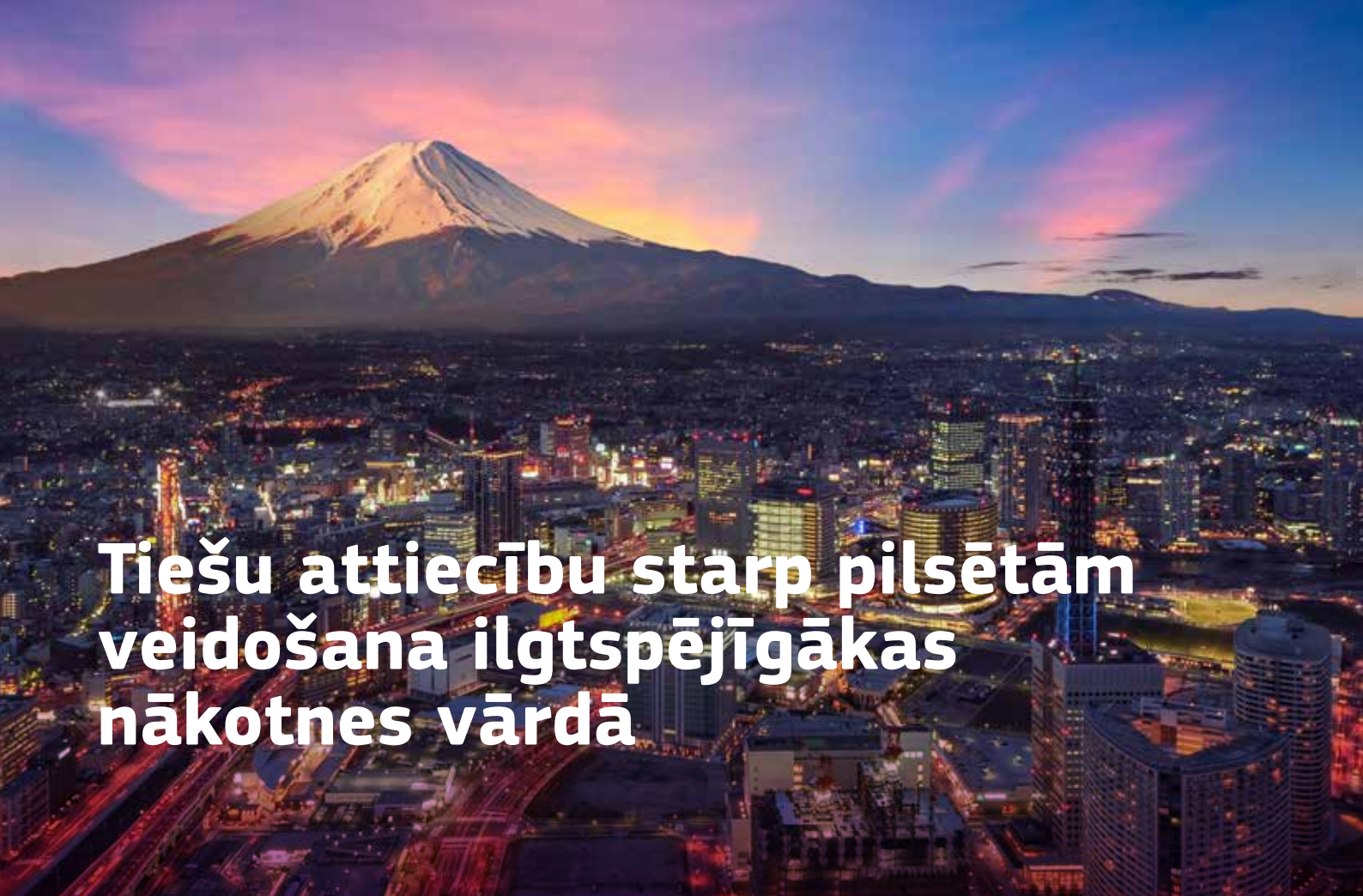
Pilsētas nemitīgi pārbauda jaunus sadarbības veidus un veidus, kā iesaistīt iedzīvotājus kopīgā risinājumu veidošanā. Mums vietējiem ierēdņiem jāsniedz atbilstošas prasmes un jāatbalsta eksperimentēšana, lai celtu šo inovācijas potenciālu. *URBACT* un Pilsētu inovatīvās darbības šajā jomā ir daudz sasniegušas, un tās būtu jāstiprina. Eiropas pilsētiniatīva varētu stiprināt starp šīm programmām pastāvošās sinerģijas un izveidot ļoti vajadzīgo saikni ar galveno kohēzijas politiku.

Vērts paturēt prātā, ka labāka ES instrumentu koordinācija ir viens no galvenajiem ES pilsētprogrammas mērķiem. *EUROCITIES* ļoti labprāt kopā ar *REGIO* ĢD izpētīs, kā mēs vislabāk varam palīdzēt padarīt Eiropas pilsētiniatīvu pilsētām noderīgāku. Mēs atbalstām visus praktiskos uzlabojumus, kas palīdzēs kohēzijas politikai pietuvināt Eiropu tās iedzīvotājiem. ■



PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

www.eurocities.eu



Tiešu attiecību starp pilsētām veidošana ilgtspējīgākas nākotnes vārdā

Jokohama, Japāna

Vecākais eksperts ārlietu jomā un bijušais Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD galvenais padomnieks Ronalds Hals (Ronald Hall) dalās personiskajā viedoklī par ES Starptautisko pilsētsadarbības programmu.

Vairāk nekā puse pasaules iedzīvotāju mūsdienās dzīvo pilsētās. Pilsētu centri ir izaugsmes un attīstības avots. Tāpēc tie piesaista lauku iedzīvotājus, kas meklē iespējas gūt lielākus ienākumus, piekļuvi kvalitatīviem pakalpojumiem, piemēram, izglītībai un veselības aprūpei, un vēlas nodrošināt saviem bērniem labāku nākotni.

Šī pāreja no zemākas produktivitātes darbības veidiem lauku apvidos, kas galvenokārt saistīti ar tradicionālo lauksaimniecību, uz aktivitātēm pilsētu teritorijās, kurām ir lielāka pievienotā vērtība, proti uz darbību ražošanā un daudzās pakalpojumu nozarēs, ir būtisks faktors ekonomikas izaugsmei. Tas ir ceļš, kuru vēsturiski gājušas visas pasaules attīstītākās valstis, un šo modeli faktiski pieņem jaunietekmes valstis visā pasaulē.

Taču par urbanizācijas radītajām priekšrocībām, kas it īpaši izriet no tāda resursu izmantošanas ziņā intensīva pilsētu

attīstības modeļa, kurš raksturīgs rūpniecisko valstu izaugsmei 20. gadsimtā, ir dārgi jāmaksā. Tā ir izraisījusi dabas resursu, tostarp pašas dabas, noplicināšanu, gaisa, upju un okeānu piesārņošanu, kas tagad apdraud dzīves kvalitāti attīstītās pasaules metropolēs.

Jaunattīstības un jaunietekmes valstīm, kurās urbanizācija iet roku rokā ar ekonomikas izaugsmi, ir svarīgi pilnībā izprast mācību, kas gūta no rūpnieciskās pasaules. Tādējādi jaunietekmes valstu pilsētpolitikā iespējams ņemt vērā valstu un pilsētu iestāžu pēdējās desmitgadēs īstenoto labo praksi un vēsturiski pieļautās kļūdas.

Kā sasniegt stāvokli, kad uzvarētāji ir visi

Šādas sadarbības rezultātā rodas situācijas, kurās uzvarētāji ir visi. Kaut arī rūpnieciskajām valstīm pēc gadsimtu vai vairāk ilgušas urbanizācijas ir daudz, ko parādīt, taisnība arī tā, ka jaunietekmes valstīs, kas varbūt ir mazāk ietekmējušās no tradīcijām, ir daudz novatorisku risinājumu, kuros dalīties ar rūpnieciski attīstītajām valstīm. Patiešām, vairāki no pasaulē lielākajiem pilsētu centriem ir meklējami tādās jaunietekmes valstīs kā Ķīna un Indija, kā arī Latīņamerikā.

Eiropas Komisijas Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts ir oficiāli atklājis 14 dialogus par reģionālo politiku un pilsētpolitiku, kuros piedalās 6 ES “stratēģiskie partneri” (Ķīna, Krievija, Brazīlija, Meksika, Japāna un Indija), kā arī Austrumu partnerības valstis (Ukraina, Moldova, Gruzija) un Latīņamerikas valstis (Argentīna, Čīle, Peru, Kolumbija), un Centrālamerikas Integrācijas sistēma (SICA).

Pat ja šādu nolīgumu nav, ir izveidojusies sadarbība arī ar citiem stratēģiskiem partneriem, piemēram, Kanādu un Dienvidāfriku, un reģionālām grupām, piemēram, CARICOM (Karību valstu kopiena), ASEAN (Āzija), SACOU (Dienvidāfrika) un UEMOA (Rietumāfrika).

Bet, iespējams, milzīgā nepieciešamība pēc sadarbības un zināšanu apmaiņas izriet no valstu un kontinentu kopīgās ieinteresētības saglabāt pašu planētu. Steidzami ir kopīgiem spēkiem jāizstrādā pilsētattīstības modelis, kas būtu ilgtspējīgs, saglabātu dabu un dabas resursus, kā arī samazinātu emisijas, kuras piesaņņo mūsu pilsētas, kaitē mūsu bērnu veselībai un veicina globālo sasilšanu. Tas ir izejums, kāpēc ilgtspējīga pilsētattīstība ir galvenais no ilgtspējīgas attīstības mērķiem, kurus apstiprinājusi Apvienoto Nāciju Organizācija un kuri savukārt cita starpā ir palīdzējuši sagatavot Jauno pilsētattīstības programmu (NUA), ko 2016. gadā Kito, Ekvadorā apstiprināja vairāk nekā 170 valstis.

ES ļoti nopietni izturas pret problēmām, kas saistītas ar ilgtspējīgu pilsētpolitiku. Reģionālās politikas komisāre Korīna Krecu (Corina Crețu), 2016. gadā Kito pārstāvēt Eiropas Savienību, pauda ES apņēmību veltīt zināšanas un līdzekļus NUA īstenošanai. Eiropas Savienībā pilsētattīstībai ir gan iekšējā dimensija, kuras ietvaros tā ir izstrādājusi ES Pilsētattīstības programmu, kā pārvaldīt pilsētu attīstības programmas 28 dalībvalstīs, gan turpmāk aprakstītā ārējā dimensija — tās diplomātiskās attiecības ar trešām valstīm.

Spēks ilgtspējīgas pilsētu attīstības nodrošināšanai

Galvenais instruments ārējās dimensijas īstenošanai mūsdienās ir **Starptautiskā pilsētsadarbības programma (IUC) (2017.–2019. g.)**, kas ir būtisks elements, ar kuru tiek atbalstītas ES un trešo valstu pilsētu iestādes to kopējā darbā, kas saistīts ar pilsētu ilgtspējīgas attīstības jautājumiem. IUC pamatā ir piecu gadu izmēģinājuma pasākumi it īpaši saskaņā ar ES **Pasaules pilsētu** projektu un **URBELAC** projektu.



Reģionālās politikas komisāre Korīna Krecu (Corina Crețu), uzstājoties nesenās vizītes laikā Ķīnā

IUC ietvaros tiek veidotas sadarbības platformas ar Ķīnu, Indiju, Japānu, Latīņameriku un Ziemeļameriku. Tās programma iezīmē ES politikas brieduma pakāpi pilsētu starptautiskās sadarbības veicināšanā. Pilsētām tieši sadarbojoties IUC ietvaros, apmēram 70 pilsētu, kas piedalās no katras puses, noslēdz tiešās sadarbības nolīgumus par ilgtspējīgu pilsētu attīstību. Šīs sadarbības ietvaros tiek sagatavoti vietēja mēroga rīcības plāni iekļaujot pilsētu attīstībai. Pamatā šajos plānos prioritāte ir sadarbībai ES Pilsētprogrammas un NUA jomās.

Balstoties uz Pasaules pilsētu projekta pieredzi, pilsētās tiek izmantota daudzu ieinteresēto personu piesaistes pieeja, piemērojot valsts iestāžu, uzņēmumu, pētniecības aprindu un pilsoniskās sabiedrības zināšanas un pieredzi. Eiropas Savie-

Projekta “Pasaules pilsētas” (2015.–2018. gadā) ES pilsētas pāros ir sadarbojušās ar pilsētām Kanādā, Ķīnā, Indijā, Japānā, Dienvidkorejā, Indonēzijā, Vjetnamā, Austrālijā un Dienvidāfrikā. Pilsētu pāri ir apmainījušies ar pieredzi par tādām tēmām kā viedo pilsētu attīstība, energoefektivitāte, atkritumu apsaimniekošana, ilgtspējīga mobilitāte utt. **URBELAC** programmas (2011.–2019. gadam), kura patlaban atrodas jau ceturtajā sesijā, ietvaros Eiropas Komisija un Amerikas Attīstības banka atbalsta no ES un Latīņamerikas un Karību jūras (LAC) reģiona izvēlētas pilsētas. Tā ir radījusi ES–LAC tīklu, kas veicina pieredzes apmaiņu, salīdzinošo vērtēšanu un rīcības plānu sagatavošanu. Programmas “Pasaules pilsētas” un **URBELAC** ir taustāms Eiropas Parlamenta atbalsta starptautiskajai diplomātijai pilsētu līmenī rezultāts.



Medelina, Kolumbija



Udaipura, Indija



Džendžou, Ķīna



Monreāla, Kanāda

“*Pastāv steidzama nepieciešamība kopā izveidot urbanizācijas modeli, kas būtu ilgtspējīgs, saglabātu dabu un dabas resursus un mazinātu emisijas, kas piesārņo mūsu pilsētas, kaitē mūsu bērnu veselībai un veicina globālo sasilšanu.*”

nības *URBACT* programma pilsētu tīklu veidošanai tiek izmantota kā galvenais zināšanu un pieredzes avots vietēja mēroga rīcības plānu atbalstam.

IUC pilsētu tiešās sadarbības programma ir palīdzējusi izstrādāt kopīgus pilotprojektus, bet abu pušu valsts iestādes, pētniecības aģentūras un uzņēmumu pārstāvji ir parakstījuši saprašanās memorandus, kas nodrošina to ilgtermiņa nākotni.

Labā piemēra rādīšana

Piemēram, *IUC* ietvaros Parmas pilsēta (Itālija) ieguva sadraudzības pilsētu Frederiktonu (Kanāda). Kanādas pilsētas Kultūras mantojuma un pilsētplānošanas, izaugsmes un sabiedrisko pakalpojumu departaments sadarbojas ar Parmas Vienlīdzīgu iespēju biroju un Eiropas projektu biroju. Nolūkā veicināt vietēja mēroga demokrātiju abas puses strādā pie tā, lai noteiktu

šķēršļus, kas kavē atstumto grupu politisko līdzdalību un galvenos cēloņus, kāpēc tādas grupas veidojas, un pie iespējamiem politikas virzieniem un mehānismiem, lai šos šķēršļus novērstu un radītu iekļaujošāku pilsētvidi.

Itālijas pilsēta Boloņa sadarbojas ar Ostinu (ASV) dažādos jautājumos, sākot no veselīgākas vietējās pārtikas sistēmas izstrādes un resursu efektivitātes uzlabošanas, līdz noturības pret klimata pārmaiņām veicināšanai. Darba kārtībā svarīgu vietu ir ieņēmuši pilsētpārvaldības jautājumi, un, piemēram, Ostina ir izdarījusi secinājumu, ka tās ilgtspējības nodrošināšanas birojam un Ekonomikas attīstības birojam ir labāk jāaskaņo sava darbība.

Roterdama (Nīderlande) sadarbojas ar Sūrātu (Indija). Šīs pilsētas galveno uzmanību pievērš tādiem ūdens apsaimniekošanas jautājumiem kā dzeramā ūdens kvalitātes nodrošināšana, rūpniecisko notekūdeņu radītā piesārņojuma samazināšana, aizsardzība pret plūdiem un notekūdeņu efektīva attīrīšana. Sūrata Roterdamas personā ir atradusi zinošu partneri ar bagātīgu pieredzi ūdens apsaimniekošanā. Roterdama Sūratas personā ir atradusi pilsētu, kas risina jautājumus daudz plašākā mērogā un kas Nīderlandes pilsētu jau ir iedvesmojusi uz izaicinājumiem, ar kuriem tā saskaras, raudzīties no cita redzespunkta. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<http://europa.eu/!Pr79bv>

<http://www.iuc.eu/>

<http://world-cities.eu/>



Kristiāns Špehts (Christian Specht), Manheimas pilsētas pašvaldības priekšsēdētāja vietnieks

Manheima, IUC programmas ietvaros strādā pāri ar Čuncjīnu

Kāda ir bijusi Manheimas dalības IUC programmā pievienotā vērtība? Kādi, jūsu prāt, ir galvenie rezultāti?

Pateicoties IUC komandas un Eiropas Komisijas nepārtrauktajam atbalstam un kopdarbam ar Ķīnas Tautas Republikas Valsts Attīstības un reformu komisiju, efektīvā sadarbība, ieskaitot abpusējas apmaiņas vizītes, ir ļāvusi panākt strauju progresu mūsu attiecībās ar Čuncjīnu. Turklāt IUC programma Ķīnā radīja lielu interesi par mūsu darbībām, ko pamanīja arī mediji, tādējādi Manheima guva starptautisku uzmanību. Sākotnējie rezultāti, piemēram, plānotā tiešā dzelzceļa savienojuma atklāšana starp Manheimu un Čuncjīnu 2018. gada oktobrī un augsta līmeņa starptautiskā konference sadarbībā ar vācu profesionālo žurnālu *Handelsblatt* 2019. gadā, ir būtiski sadarbības panākumi vien pēc 16 projekta īstenošanas mēnešiem.

Kāda ir pilsētas loma starptautiskajā sadarbībā? Vai jūs ticat "pilsētu diplomātijas" idejai?

Pilsētas ir galvenie jaunu risinājumu īstenošanas un līdz ar to savu iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanas dalībnieki. Starptautiskā apmaiņa starp tik svarīgiem procesu dalībniekiem ļauj attīstīt inovatīvas idejas un vairo zināšanas. Kad starptautiskās stratēģijās tiek iesaistītas pilsētas, veiktās darbības parasti kļūst praktiskākas, pragmatiskākas un vairāk uz risinājumiem vērstas, un samazinās tīri politisku interešu īstenošanas iespējamība. Iespējams, ka tieši laikā, kad pieaug negatīvs noskaņojums pret Eiropas Savienību un nacionālistiskas tendences, pilsētu un reģionu līderiem ir svarīga loma tiltu būvēšanā un neapmierinātības pārvarēšanā. Tāpēc es uzskatu, ka pilsētu diplomātijai būtu jākļūst par neatņemamu Eiropas Savienības ārpolitikas daļu, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

Kādu padomu jūs dotu Eiropas pilsētas, kura grasās pirmo reizi piedalīties IUC programmā, mēram?

IUC programmas ietvaros tiek sagaidīta ātra īstenošana un, lai to panāktu, programma piedāvā regulāru tehnisku palīdzību, padomus un finansiālu atbalstu. Turklāt Manheimas gadījumā mēs sapratām, ka augsta līmeņa atbalsts gan no Eiropas Komisijas, gan no Ķīnas Valsts Attīstības un reformu komisijas puses nozīmēja, ka mēs varējām tieši piekļūt galvenajiem politikas veidotājiem un vadošo uzņēmumu pārstāvjiem, ar kuriem sazināties ir daudz grūtāk, rīkojoties tikai pēc pilsētas iniciatīvas. Tāpēc es ļoti iesaku dalību IUC programmā jebkurai pilsētai, kura plāno vairāk iesaistīties globālajā ekonomikā, stiprinot starptautisko sadarbību veidā, kas nes ātrus, izmērāmus rezultātus. Papildus es iesaku iesaistīt arī vietējos uzņēmumus un pētniecības partnerus jau pašā procesa sākumā, jo vairums rīcību un mērķu mūsu IUC projektā radās "apaļā galdā" sarunās ar vietējiem uzņēmumiem un Ķīnas partneriem, cenšoties salāgot attiecīgos mērķus un interešas.



Lietuva: gudrāks ceļš uz reģiona izaugsmi

Kopš pievienošanās ES 2004. gadā Lietuva ir veikusi nozīmīgus uzlabojumus tirdzniecības un uzņēmējdarbības nozarēs, lai ievērotu Savienības stingros standartus. Lai gan ES ieguldījumi ir palīdzējuši stimulēt izaugsmi un darbvietu rašanos, šai pārejas posma valstij tagad jākoncentrējas uz uzņēmējdarbību un izglītību, lai celtu savu konkurētspēju gan valsts ietvaros, gan ārvalstīs.

Lietuva, kas ar 65 300 kvadrātkilometru platību un teju 3 miljoniem iedzīvotāju atrodas uz dienvidiem no Latvijas un Igaunijas, ir lielākā no trim Baltijas valstīm. Lietuva atrodas Austrumeiropā, pie Baltijas jūras, un ziemeļos robežojas ar Latviju, dienvidos un austrumos ar Baltkrieviju, dienvidos ar Poliju un dienvidrietumos ar Krieviju (Kaļiņingradas apgabalu).

Valsts zemienes izceļas ar daudziem izkaisītiem, nelieliem ezeriem un auglīgu augsni, tai pieejamie dabas resursi iekļauj aramzemi, kūdru un dzintaru. ES dalības gadu laikā Lietuva ir būtiski pārorientējusi savu eksportu uz ES tirgiem — 2017. gadā tajos nonāca līdz 70% Lietuvas izcelsmes preču. Tomēr valsts valdība veic plaša mēroga kampaņu ar mērķi piesaistīt valstij ārvalstu ieguldījumus un turpināt attīstīt eksporta tirgus.

2017. gadā Lietuvas iekšzemes kopprodukts (IKP) pieauga par 3,9%, un 2018. gadam prognozēta 3,2% izaugsme. Pateicoties Lietuvas izdevīgajam ģeogrāfiskajam novietojumam, tai ir augsti attīstīti transporta savienojumi, moderna jūras osta, plaukstošs IT tīkls un augsti izglītots, taču lēts darbaspēks.

Lietuvas labi attīstītā privāto uzņēmumu ekonomika ir orientēta uz ražošanas un pakalpojumu nozarēm, ieskaitot pārtikas, naftas un ķīmikāliju, IT, finanšu pakalpojumu, transporta, celtniecības, biotehnoloģiju, pētniecības un izstrādes un tūrisma nozares.

Mācību process

Ar 7% bezdarba līmeni 2017. gadā un 1,467 miljonus cilvēku lielu darbaspēku darba tirgus apstākļi turpina uzlaboties. Valsts ir viena no izglītotākajām kontinentā, un saskaņā ar *Eurostat* datiem tajā ir lielākais augstāko izglītību ieguvušu personu īpatsvars vecuma grupā no 30 līdz 34 gadiem. Ļoti izplatītas ir mācības tiešsaistē, un gandrīz visi jaunie speciālisti pārvalda angļu valodu.

Infrastruktūra, uzņēmumiem labvēlīga attieksme, augošs talantu fonds un viens no zemākajiem atalgojuma līmeņiem Eiropā padara valsti ļoti pievilcīgu, sevišķi ārvalstu ieguldījumiem. Tomēr Lietuvai jākoncentrējas uz uzņēmumu dinamisma un konkurētspējas celšanu un izglītības un apmācības sistēmas pielāgošanu atbilstoši darba tirgus vajadzībām.

2016. gadā svarīgākās Lietuvas ekonomikas nozares bija: vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, transports, izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumi (32,2%), rūpniecība (22,1%); un valsts pārvalde, aizsardzība, veselības aizsardzība un sociālais darbs (14,5%).

Galvenā Lietuvas eksportprece ir naftas pārstrādes produkti, kam seko mēslošanas līdzekļi, kvieši, tehnika un iekārtas, ķīmiskās vielas, plastmasa, tekstilizstrādājumi un pārtikas produkti. Salīdzinot ar ES vidējiem rādītājiem, valstī ir liela ražošanas nozare, kas galvenokārt balstīta zemo un vidējo tehnoloģiju rūpniecības nozarēs.

Plaukstošā IKT nozare jau ir piesaistījusi dažus no Baltijas valstu lielākajiem tehnoloģiju uzņēmumiem, IT, lāzertechnoloģijām, biotehnoloģijām, nanotehnoloģijām un materiālu zinātnei ieņemot arvien nozīmīgāku vietu valsts ekonomikā.

Vēsturiski Lietuvā svarīgu sociālu un ekonomisku lomu pildījusi zemkopība — otrā lielākā valsts ekonomikas nozare. Lauksaimniecības zeme aizņem 60% valsts kopējās platības, meži — 32%, un 42% iedzīvotāju dzīvo lauku teritorijās.

Pēc pievienošanās ES 2004. gadā nozare tika radikāli reformēta, lai panāktu atbilstību Savienības ļoti augstajiem pārtikas drošības standartiem. 2016. gadā lauksaimniecības un pārtikas produkti, ieskaitot graudus, kartupeļus, cukurbietes, linus, dārzeņus, liellopa gaļu, pienu, olas, cūkgaļu, sieru un zivis, veidoja 19,4% no Lietuvas eksporta. Arī bioloģiskā lauksaimniecība aug, un valstī tai tagad veltīta otrā lielākā platība starp Baltijas valstīm. ➤



KOHĒZIJAS POLITIKAS IEGULDĪJUMU IETEKME LIETUVĀ



STRAUJA KONVERĢENCE ATTIECĪBĀ PRET ES VIDĒJIEM RĀDĪTĀJIEM: No 2004. līdz 2016. gadam Lietuva par 25 procentpunktiem pakāpās pa konverģences kāpnēm, no apmēram **50%** ES vidējā IKP uz vienu iedzīvotāju 2004. gadā sasniedzot **75%** 2016. gadā. Šie dati liecina, ka valsts ir sasniegusi robežu starp mazāk attīstītiem un pārejas reģioniem. Bez ES ieguldījumiem IKP uz vienu iedzīvotāju būtu bijis gandrīz par 4 procentpunktiem zemāks.



FINANŠU UN EKONOMIKAS KRĪZES NEGATĪVĀS IETEKMES MAZINĀŠANA: ES finansējums ir ne tikai veicinājis IKP un nodarbinātības pieaugumu, bet arī palīdzējis mazināt neseno ekonomikas krīzes negatīvo ietekmi. Šajā periodā tas ir palīdzējis saglabāt publiskos ieguldījumus saprātīgā līmenī (no 2010. līdz 2012. gadam ES finansējums veidoja gandrīz **80% kopējo publisko ieguldījumu** Lietuvā).



VAIRĀK UN LABĀKAS DARBVIETAS: 2015. gadā nodarbinātības līmenis starp 15–64 gadus veciem cilvēkiem pieauga par apmēram 1,4 procentpunktiem, savukārt bezdarba līmenis bija par vidēji 2,3 procentpunktiem zemāks. Turklāt **61% izveidoto darbvieta** uzskatāmas par augstas vai ļoti augstas kvalitātes darbvietām (t. i., darbvieta, kurās nepieciešama augstāka kvalifikācija un tiek radīts vairāk pievienotās vērtības). Pie tam gandrīz puse (47%) izveidoto darbvieta uzskatāmas par pastāvīgām.



BŪTISKI UZLABOTA MVU PIEKĻUVE FINANSĒJUMAM: ES finansējumam bija liela nozīme līdzekļu nodrošināšanā MVU ar ekonomisko krīzi saistītā kredītresursu trūkuma apstākļos, palīdzot daudziem uzņēmumiem nepārtraukt uzņēmējdarbību. Apmēram 60% aizdevumu bija apgrozāmo līdzekļu aizdevumi, kas palīdzēja uzņēmumiem turpināt darbu. ES finansējums arī saglabāja ieguldījumus jaunās tehnoloģijās un ražošanas procesu uzlabošanā. 2007.–2013. gada plānošanas periodā finansējuma ieguldījumi tikai piešķirti **11 000 MVU**, un ES līdzekļus inovācijai izmantoja **2 400 privāti uzņēmumi**.



LABĀKI VIDES STANDARTI: tika slēgts ievērojams skaits atkritumu poligonu, kuri neatbilda ES standartiem, savukārt pārstrādāto atkritumu daudzums palielinājās par vairāk nekā 10 procentpunktiem. Laikā no 2011. līdz 2015. gadam ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas infrastruktūras attīstības rezultātā notekūdeņu attīrīšanas tīklam nepieslēgto iedzīvotāju daļa samazinājās par **24%**, savukārt ūdensapgādes tīklam nepieslēgto iedzīvotāju īpatsvars samazinājās par **15%**.



DEVUMS KLIMATA PĀRMAIŅU MĒRĶU SASNIEGŠANĀ, ĪPAŠI ENERGOEFĒKTIVĪTĒS JOMĀ: ES fondi ir galvenais finansējuma avots daudzdzīvokļu ēku energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumiem. Līdz 2015. gada beigām bija atjaunoti 4,4% pirms 1993. gada celto daudzdzīvokļu ēku. Līdz 2014. gada beigām 5,4% sabiedrisko ēku īstenojie energoefektivitātes pasākumi bija **samazinājuši kopējo gada enerģijas patēriņu par gandrīz 3%**.



NODROŠINĀTA PIEKĻUVE ĻOTI ĀTRAM PLATJOSLAS INTERNETAM: ES finansējums palīdzēja Lietuvā izveidot platjoslas interneta infrastruktūru. 2012. gadā **platjoslas internets bija pieejams 97%** valsts teritorijas, savukārt 35% visu e-pakalpojumu bija izveidoti ar ES finansējuma palīdzību.

VISAGINAS POTENCIĀLU DARBINA INOVATĪVS RISINĀJUMS



Visagina kā pilsēta vēl aizvien spēj daudz piedāvāt, kaut arī vairs nedarbojas Ignalinas atomelektrostacija, tās kādreiz lielākais darba devējs. Pāreja no tipiskas pilsētas, kurā dominē viena rūpniecības nozare, uz modernu reģiona centru ar uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi pilsētas ekonomikai ir ļoti būtiska.

Šī procesa ietvaros tiek veidots jauns industriālais parks inovatīvu tehnoloģiju risinājumu radīšanai un inovāciju ražošanai. *Smart Park Visaginas* projekta mērķis ir bijušās militārās bāzes pārveide par vietu inovatīvai rūpniecībai.

Projekta ietvaros objekts tiek satīrīts, nojaucot vai pārveidojot pamestas ēkas un infrastruktūru. Atjaunotajā objektā darbosies mazi un vidēji uzņēmumi kopā ar pētniecības un eksperimentālās izstādes projektiem. Projekta mērķis ir arī būtisku ieguldījumu piesaistīšana reģionam.

Piemēram, Eiropas vadošais elpošanas atbalsta medicīnas ierīču ražotājs iegulda 10 miljonus EUR savas otrās ražotnes Lietuvā celtniecībā. Uzņēmums pirmajā projekta posmā plāno piesaistīt ap 200 inženiertehnikas, ražošanas un pētniecības un izstrādes speciālistu.

Uzņēmuma Visaginas filiāle, kura pilsētā jau veido partnerības, plāno nākamo 10 gadu laikā palielināt darbinieku skaitu līdz 1000. Tā kopš 2016. gada ir piedāvājusi mācekļības iespējas vietējās arodskolas mehatronikas studentiem.

Projekta īstenošanai piešķirti vairāk nekā 2,9 miljoni EUR, no kuriem gandrīz 1,3 miljonus EUR nodrošina ES.

GDRI GĀJIENI KLAIPĒDAS UNIVERSITĀTĒ

Klaipēdas Universitātes pilsētiņā ir īstenots projekts “Jūras ielejas kodola attīstīšana un studiju infrastruktūras atjaunošana (*JURA*), II posms”. Jaunā zinātniskās laboratorijas ēkā tiek veikti vispārīgi un tehnoloģiju pētījumi un izstrāde un veidota inovāciju infrastruktūra, ko atbalsta pētniecības un izstrādes aprīkojums — tas viss kopā veicina pētniecības un izstrādes infrastruktūras atjaunošanu un attīstību lietpratīgās specializācijas nozarē.

Jaunākā pētniecības un izstrādes infrastruktūra ir paredzēta zinātniskai pētniecībai, pētniecības un izstrādes komercializēšanai un jūras vides un jūras tehnoloģiju pētījumiem, kā arī eksperimentālai (tehnoloģiju) attīstībai biomedicīnas, dabas zinātņu un inženierzinātņu jomā, efektīvi izmantojot no jauna aprīkotās laboratorijas.

Projekta rezultātos ietilpst 80 vispārēju zinātniskās pētniecības darbvietu izveide jaunās pētniecības un izstrādes infrastruktūras ietvaros, kā arī četru zinātnisku laboratoriju izveide, no kurām trīs ir pilnībā aprīkotas. Projekts kopumā ir stiprinājis pētnieciskās darbības, sekmējot jaunus sadarbības līgumus ar citām ekonomiskajām vienībām, piemēram, pētniecības iestādēm un uzņēmumiem zinātnes un pētniecības jomā, tādējādi veicinot pētniecības un izstrādes komercializācijas procesus.

Projekts tika finansēts no ES struktūrfondiem un valsts budžeta.



PRASMJU APVIENOŠANA VIĻNAS APVIENOTAJĀ DZĪVĪBAS ZINĀTŅU CENTRĀ



Lietuvos galvaspilsētā tika izveidots moderns centrs pētniecībai, studijām un tehnoloģiju attīstībai biotehnoloģijas un molekulārās medicīnas jomās. Tas ik gadu nodrošina pētniecības iespējas vairāk nekā 200 pētniekiem, vairāk nekā 160 doktorantiem, apmēram 80 tehniķiem un apmēram 300 studentiem bakalaura un maģistra studiju programmās. Tajā izvietots arī "bioinkubators", kurā atrodas studentus un pētniekus iesaistoši jaunuzņēmumi.

Centrs ir kļuvis par jauna veida daudzslāņu sadarbības piemēru starp izglītības iestādēm un uzņēmumiem. 41 075 805 EUR, no kuriem 37 757 019 EUR nodrošinājis ERAF, izmaksājušā centra mērķis ir studentu piesaiste jaunajai biotehnoloģiju un molekulārās medicīnas jomai un studentu praktisko prasmju attīstība saistībā ar lietpratīgās specializācijas prioritātēm.

Centrā strādā arī izcili zinātnieki: profesors S. Klimašausks (*S. Klimašauskas*) nesēn saņēma prestižo Eiropas Pētniecības padomes augsta līmeņa pētnieka stipendiju, savukārt profesors V. Šikšnys (*V. Šikšnys*) 2016. gadā tika nominēts Nobela prēmijai ķīmijā.

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

www.gmc.vu.lt



PLATJOSLA SASNIEDZ LAUKU REĢIONUS

Projektu *RAIN* un *RAIN-2* īstenošanas laikā tika ievilkti šķiedru optikas kabeli 9 132 kilometru garumā. Tagad pieeja platjoslas pakalpojumiem ir 98,7% Lietuvas iedzīvotāju. Šo projektu radītās iespējas jau ir pieejamas tīklu operatoriem, lai tie varētu sniegt pakalpojumus gala lietotājiem: lauku skolām, bibliotēkām un sabiedriskajiem interneta centriem, pašvaldībām, lauku iedzīvotājiem un uzņēmumiem.

Pateicoties ar 20 gadu laika grafiku izveidotajai *RAIN* infrastruktūrai kopā ir sasniegti ap 1 miljonu lauku reģionu iedzīvotāji. ERAF nodrošināja 72 857 822 EUR no kopējiem projektam "Lauku reģionu informācijas tehnoloģiju platjoslas tīkls *RAIN*" piešķirtajiem tēriņiem 81 696 552 EUR apmērā.

Šī infrastruktūra radīja iespējas pēc vajadzības piekļūt ne tikai tekstam, bet arī skaņām un attēliem, lietojot nepārtuktu, uzticamu un drošu pakalpojumu. Platjoslas tīkls ir veidots tā, lai tā ātrumu varētu palielināt bez būtiskām izmaksām.

RAIN-2 bija viens no pieciem Eiropas Komisijas 2015. gada platjoslas interneta balvu konkursa uzvarētājiem, kur ekspertu grupa to nominēja kā labāko kategorijā "Sociālā un ekonomiskā ietekme un pieejamība".

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

www.placiajuostis.lt/en

TAISNĀ CEĻĀ UZ OLIMPISKO ZELTU KLAIPĒDĀ

Modernais peldbaseins Klaipēdā ir kārtējais nozīmīgais attīstības posms, pilnveidojot pilsētas teritorijas aktivitātes brīvā dabā un veselības aktivitātes. Daļa no pilsētas vērienīgā plāna olimpiskajam standartam atbilstoša peldbaseina celtniecībai sākas pirms aptuveni desmit gadiem ar spēcīgu reģiona profesionālo sportistu atbalstu, reaģējot uz Lietuvas peldētāju sasniegumiem starptautiskās sacensībās.

Pilsētas pārvalde izvēlējās plašāku pieeju un nolēma uzbūvēt daudzfunkcionālu centru, kas derētu gan profesionāļiem, gan sportiskās pilsētas iedzīvotājiem.

Baseins, kurš ir pirmais tāda veida baseins Baltijas valstīs, tika radīts, izmantojot sarežģītus tehnoloģiju risinājumus. Liela vērtība tika pievērsta videi nekaitīgiem baseina dizaina risinājumiem: A+ energoefektivitātes kategorijas ēkā ir saules enerģijas iekārtas, kas ražo elektrību daudzfunkcionālajam centram, kā arī elektromobiļu uzlādes stacijai utt.

Baseins atbilst FINA standartam: tas ir 50 metrus garš ar 10 peldēšanas celiņiem, starta atspēriena blokiem, laika uzskaites sistēmu un paaugstinātām skatītāju tribīnēm.

Vairāk nekā tikai baseins

Taču centra galvenā sūtība ir neformālu izglītības, veselības un atpūtas aktivitāšu nodrošināšana. Viens no izmantotajiem tehnoloģiju risinājumiem ir iespēja mainīt ūdens dziļumu un temperatūru, lai baseinu varētu viegli pielāgot bērnu peldēšanas nodarbībām vai sporta aktivitātēm grūtniecēm, ūdens vingrošanai, personām ar invaliditāti un vecāka gadagājuma cilvēkiem.



Vēl kāda baseina raksturiezīme ir deviņus metrus dziļais niršanas baseins, kas tiks izmantots kā īpašs apmācības centrs. Šeit savas prasmes attīstīt varēs Lietuvas Jūras spēku kareivji, ar savu darbu Baltijas jūrā pazīstamie valsts zemūdens arheoloģijas speciālisti un glābšanas dienestu nirēji.

Kopējā celtniecības līguma summa bija 16,6 miljoni EUR: 11,6 miljonus EUR projekta īstenošanai piešķirta no ES struktūrfondi, 4 miljonus EUR nodrošināja Klaipēdas pilsētas pašvaldība un 1 miljons EUR nāca no valsts budžeta. ■



Lidot kopā — ātri un augstu

Lietuvas finanšu ministrs Vilius Šapoka stāsta par to, kā valsts izmanto ES investīcijas, lai atbalstītu konkurētspēju un produktivitāti.



Lietuva efektīvi izmanto 2014.-2020. gada laikposmam piešķirtos ES līdzekļus. Kādi ir aktuālie jautājumi un ieguvumi Lietuvas iedzīvotājiem?

Mūsu galvenā prioritāte pašreiz ir uzlabot valsts konkurētspēju un produktivitāti. Mēs ieguldām vairāk līdzekļu pētniecībā un attīstībā, inovācijās, MVU un IT attīstībā. Līdz ar ES investīcijām valsts uzņēmumu atbalstam esam piesaistījuši 463,8 miljonus EUR no privātajām investīcijām.

Pateicoties investīcijām IT infrastruktūrā, mums ir arī viens no lielākajiem interneta ātrumiem pasaulē.

Mans redzējums attiecībā uz Lietuvu, ko daži jau dēvē par “Lie-teh-uvu”, ir tāds, ka tā ir vislabvēlīgākā nodokļu vide investīcijām augstajās tehnoloģijās un šo tehnoloģiju attīstībai. Tas nozīmē labi apmaksātas darba vietas un mūsu valsts vadošo lomu finanšu tehnoloģiju, lāzeru, atjaunojamo enerģiju, biotehno-

loģijas un finanšu-tehnoloģisko uzņēmumu attīstīšanas jomā.

Lietuva noteikti nav pārāk maza, lai būtu šāda veida līdere — lielums nav tik svarīgs kā talantīgie cilvēki, atvērtība jaunām idejām un skaidrs redzējums. Šajā sakarā man atmiņā nāk stāsts par mīlošu māti, kas grib, lai dēls lidotu droši — zemu un lēni. To nevēlas ne jaunais pilots, ne Lietuva. Ja tu patiešām vēlies lidot — tev ir jālido ātri un augstu!

Tādu Lietuvu es redzu nākotnē — drosmīga valsts ar gudriem, izglītotiem cilvēkiem, kas lido ātri un augstu un dalās savos ieguvumos.

Kā Kohēzijas politika sasniedz Lietuvas reālo ekonomiku, stiprinot uzņēmumu konkurētspēju un darba vietu radīšanu?

Laikposmā no 2014. gada līdz 2020. gadam esam atvēlējuši 1 miljardu EUR, lai veicinātu uzņēmējdarbību un uzņēmumu attīstību, uzņēmumu produk-

tivitāti, inovācijas un pētniecību, starptautiskumu, eksporta un uzņēmumu attīstību reģionos, zemāku enerģijas patēriņu rūpniecībā un cilvēkresursu konkurētspēju. Mēs arī mudinām uzņēmumus ieguldīt līdzekļus jaunās ražošanas tehnoloģijās, inovāciju procesā un digitalizācijā, pārejot uz “Industry 4.0”.

Neraugoties uz ievērojamiem ERAF līdzfinansējumiem pētniecības un inovāciju jomā, Lietuva atpaliek produktivitātes pieauguma ziņā. Kādus pasākumus valdība veic, lai šo tendenci mainītu?

Sākotnējie dati par 2017. gadu rāda, ka Lietuvā no visām ES dalībvalstīm visstraujāk (par 11%) ir pieaugusi nominālā jauda vienā faktiski nostrādātajā stundā. Pasaulē Bankas “Doing Business 2018” pētījumā mēs ierindojamies 16. vietā no 190 valstīm. Mūsu 2016.–2017. gada reforma uzlaboja apstākļus uzņēmējdarbībai. Jauna nodokļu sistēma no 2019. gada būs ļoti labvēlīga ekonomikas izaugsmei un ārvalstu uzņēmumu piesaistīšanai Lietuvai. Līdz

“Tādu Lietuvu es redzu nākotnē — drosmīga valsts ar gudriem, izglītotiem cilvēkiem, kas lido ātri un augstu un dalās savos ieguvumos.”

2021. gadam darbaspēka nodokļi Lietuvā kļūs par viskonkurētspējīgākajiem Baltijas valstīs. Lai attīstītu finanšu tehnoloģijas, esam izveidojuši pievilcīgu un elastīgu normatīvo vidi.

Katrā inovāciju cikla posmā tiek piešķirtas ES investīcijas. Mēs izmantojam ES investīcijas arī, lai veicinātu aktīvāku valsts sektora sadarbību ar uzņēmumiem.

Novatoriska pieeja Eiropas struktūrfondu un investīciju fondiem nozīmē apgrozības fondu un citu finansēšanas vadības instrumentu izmantošanu. Vai varat minēt piemēru par jaukta finansējuma, t. i., dažādu fondu un finansējuma formu, izmantošanu Lietuvā konkrēta jautājuma risināšanai?

Mēs turpinām attīstīt savus finanšu instrumentus. Mēs piešķirām 224 miljonus EUR no ES fondiem, lai palīdzētu uzņēmumiem piekļūt finansējumam, it īpaši ieguldījumiem akciju kapitālā. Pasākumi labākas normatīvās vides izveidošanai ietver valsts finansētu palīdzību ārvalstu investoriem, zilās kartes shēmu, jaunuzņēmēju vīzu iniciatīvai un jaunākā Lietuvas Darba kodeksa izstrādei, kas dod lielāku rīcības brīvību gan uzņēmumiem, gan darba ņēmējiem. Lai uzlabotu mājokļu energoefektivitāti, mēs emitējam valsts vērtspapīrus (zaļās obligācijas) un piešķirām 500 miljonus EUR no ES finanšu instrumentu nodrošinātās palīdzības.

Lietuva ir sasniegusi iespaidīgu konvergenci attiecībā pret ES vidējo IKP uz vienu iedzīvotāju, tajā pašā laikā salīdzinājumā ar situāciju pirms pievienošanās ES atšķirības starp Lietuvas reģioniem ir palikušas nemainīgas vai pat ir palielinājušās. Kāds ir jūsu viedoklis par šo parādību? Kādus pasākumus valdība veic, lai šo tendenci mainītu?

Lai piesaistītu uzņēmumus un cilvēkus reģioniem, mēs izstrādājam reģionu specializācijas stratēģijas, kuru pamatā ir stipro un vājo pušu analīze. ES investīcijas ir palīdzējušas mums izveidot labas kvalitātes infrastruktūru. Mēs vēlamies mudināt pašvaldības to izmantot pēc iespējas efektīvāk, lai radītu jaunas darba vietas un piesaistītu jaunas investīcijas. Tāpēc mēs plānojam ieviest jaunu finansiālo stimulu sistēmu pašvaldībām, kā arī jaunu metodoloģiju investīciju plānošanai.

Kā Lietuvas administratīvās struktūras var veicināt kopējā mērķa — vienkāršot kohēzijas politiku iestādēm un labuma guvējiem — sasniegšanu?

Pirmkārt, ir jāpārskata noteikumi ES līmenī. Valsts līmenī mēs pārskatām, vienkāršojam un optimizējam administratīvos procesus iestādēm un labuma guvējiem. Mēs arī izmantojam ļoti progresīvus IT risinājumus, kas samazina administratīvo slogu un vienkāršo projektu īstenošanu.

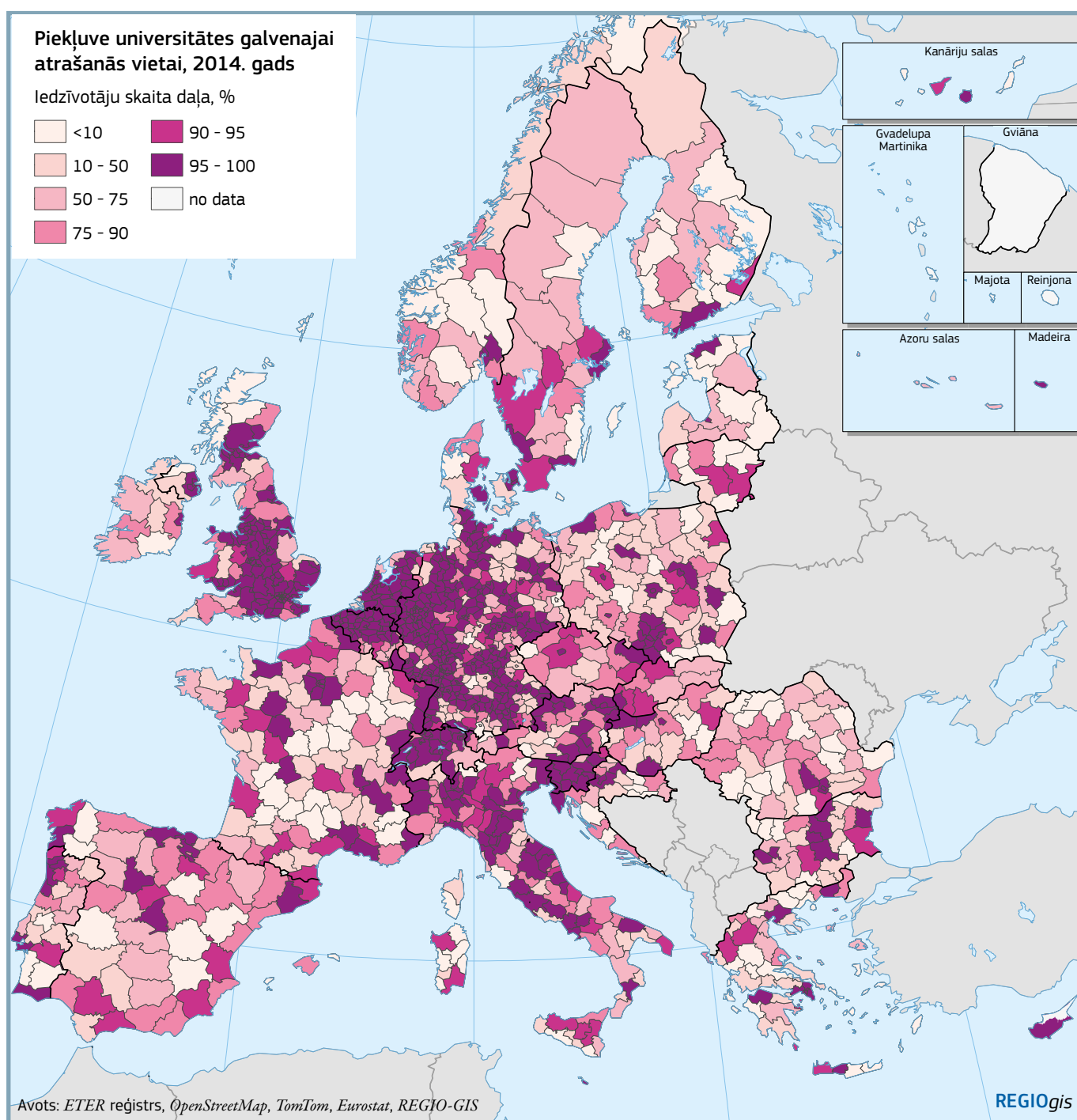
Raugoties uz nākamo Eiropas struktūrālo un investīciju fondu finansēšanas periodu — 2021.-2027. gadu, kā jūs redzat Kohēzijas politikas prioritāšu un īstenošanas mehānismu attīstību Lietuvā?

Mums ir jāturpina veikt ieguldījumus cilvēkkapitālā — izglītībā un prasmju pilnveidošanā, inovācijās, kā arī pētniecībā un attīstībā, veselības aizsardzībā, sadarbībā starp uzņēmējdarbības un pētniecības nozarēm un citām jomām —, lai mūsu valstī nodrošinātu iekļaujošu izaugsmi un sasniegtu ES vidējos rādītājus. Šo mērķu sasniegšanai izšķiroša nozīme ir kohēzijas politikai ar pietiekamiem finanšu piešķirumiem un līdzfinansējuma saistībām, kas atbilst valsts ekonomiskajai realitātei. Ir jāturpina veicināt koncentrēšanos uz rezultātiem, elastīgumu, proporcionālītāti un kohēzijas politikas vienkāršošanu. ■

Piekluve universitātēm dažādos reģionos un teritorijās atšķiras

Ērta piekluve augstākajai izglītībai var būt svarīgs reģiona attīstības un pievilcīguma aspekts. Eiropas teritorijā kopumā universitātes ir plaši izplatītas. Par kritēriju izvēloties ne vairāk kā 45 minūšu braucienu ar automobili, vienas vai vairāku universitāšu galvenās atrašanās vietas tuvumā dzīvo 82% ES+EBTA (Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas) teritorijas iedzīvotāju.

Tomēr vairāk nekā 22% NUTS-3 reģionu, kuros mīt 14% iedzīvotāju, piekluve universitātēm ir salīdzinoši zema (mazāk nekā pusei iedzīvotāju).



Universitātes studenti katrā pilsētā, 2014. gads

Universitātēm var būt liela nozīme pilsētu nodrošinātājās sociālajās un ekonomiskajās funkcijās. Universitātes studējošie vidēji veido vairāk nekā 6% pilsētas iedzīvotāju. Lielāks īpatsvars ir sevišķi raksturīgs vidēja izmēra pilsētām (no 250 000 līdz 1 miljoniem iedzīvotāju). 38 pilsētās universitātes studējošo skaits pārsniedz 20% pilsētas iedzīvotāju. Daudzās no šīm pilsētām — kā Boloņā (IT), Oksfordā (UK), Krakovā (PL) un Lēvenā (BE) — universitātes ir pastāvējušas jau vairākus gadsimtus.

Šajā analizē Eiropas Augstākās izglītības reģistra (ETER) dati apvienoti ar iedzīvotāju telpisko sadalījumu 1 km² režģa šūnu līmenī, aprēķinot braukšanas ilgumu pa visu ceļu tīklu. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

ETER: <https://www.eter-project.com>

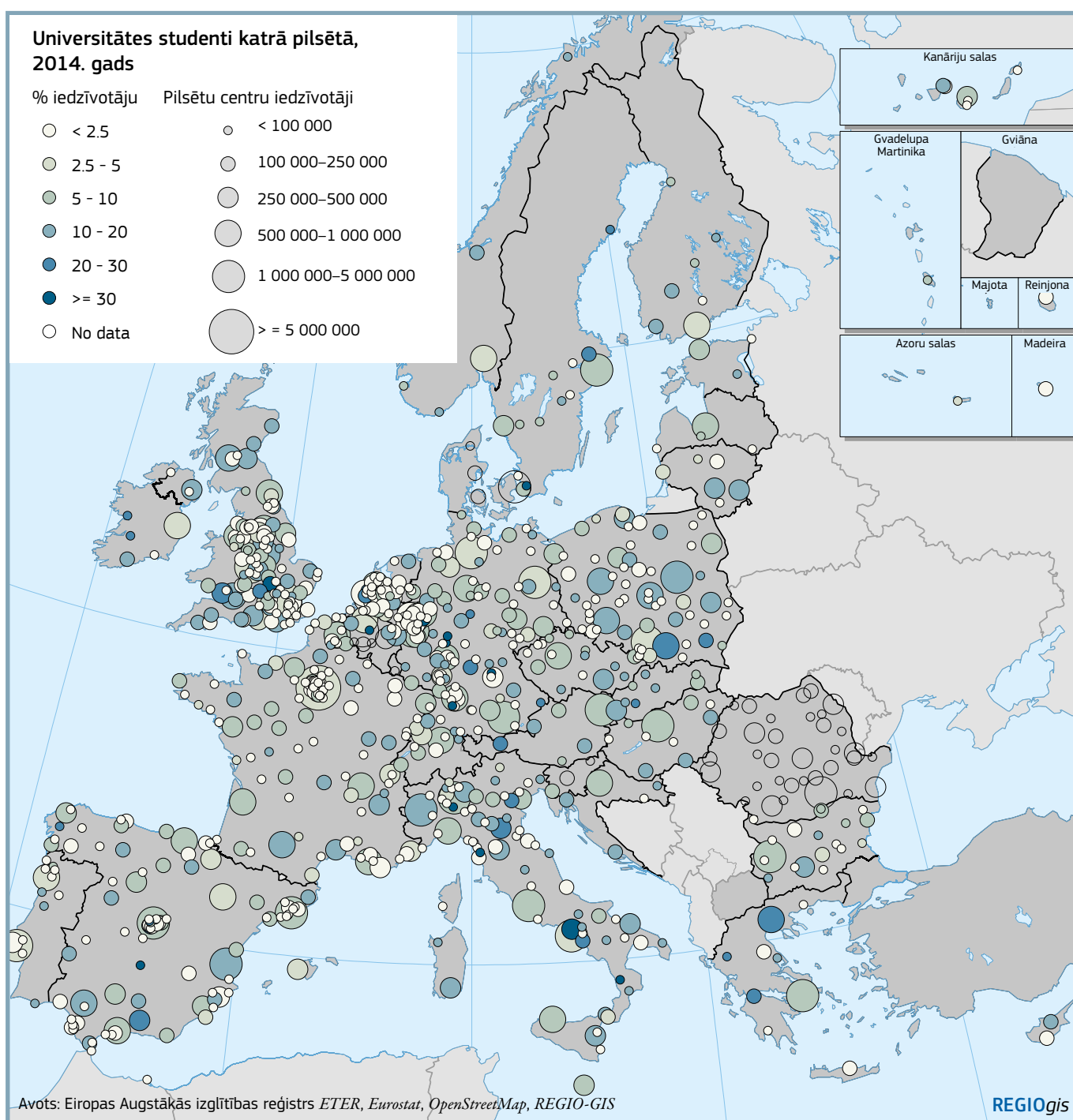


FOTO STĀSTI REINZEMĒ-PFALCĀ

Pateicoties ERAF, 2014.–2020. gada programmas ietvaros Reinzeme-Pfalca palīdz projektiem ar pētniecības un izstrādes finansējumu, atbalstu MVU, kā arī pasākumiem klimata aizsardzības uzlabošanai un pārrobežu projektiem. ERAF ir liela nozīme Reinzemes-Pfalca veiktajā vietējās ekonomikas, ieskaitot inovāciju, sekmēšanā, ļaujot uzņēmumiem, pašvaldībām, pētniecības centriem un iedzīvotājiem gūt labumu no ES kohēzijas politikas.



01



04



05



02



06



03



07



01 Uzņēmums *Dr. Boy* ir izveidojis modulāru indeksēšanas rīku, kas ļauj universāli ražot gan spiedienlietas daļas, gan dažādus objektus ar tukšu vidu.

02 Bitburgas-Prīmas Eifelas rajonā ar ceļrāžiem aprīkoti 14 pārgājienu maršruti, kas kopā aptver 220 kilometrus klinšainu ainavu, biezu mežu un ziedošu pļavu.



09

03 Uzņēmums *EWM* attīstījis efektīvus ar "Rūpniecību 4.0" saderīgus metināšanas risinājumus, ļaujot tam radīt darbvietas un palielināt pārdošanas apjomus.

04 *Fischer* ir izgatavojis sistēmu enerģijas un svaigā ūdens patēriņa samazināšanai un izkļiedētā siltuma izmantošanai apkures cirkulācijas sistēmās, ik gadu ietaupot vairāk nekā 80 tonnas CO₂.

05 *Gründungsbüros* ir attīstījis un izveidojis apvienotus finansējuma birojus universitātēm Kaizerslauternā, Koblencā, Landavā, Maincā un Trīrā.



10

06 Jauna *iRT Systems GmbH* izstrādāta medicīniskās staru terapijas ierīce var "reālajā laikā", kamēr tiek veikta apstarošana, pārbaudīt pacientam noteiktās devas sadalījumu.

07 *Schreinerei Gerlach* ir attīstījis CNC (datorizētās ciparvadības) apstrādes centru, lai celtu konkurētspēju un izveidotu pastāvīgu darbvietu.

08 *SD Blechtechnologie* ir veicis ieguldījumus savā ražotnē un palielinājis energoefektivitāti, ik gadu ietaupot vismaz 40 tonnas CO₂.



11

09 Projekts "*Wanderwunder Moselsteig Weinbergspfad*" ir izbūvējis 365 kilometrus garu maršrutu no Perlas līdz Koblencai gar Mozeles upi, savienojot kultūras un lauku objektus.

10 Uzņēmumā *Robotix* pārrobežu sadarbība rada sinerģijas robotikas mācīšanās un pētniecībā, nodibinot pastāvīgu rūpnieciskās robotikas pētniecības centru.

11 *SESAM* partneri no Lotringas, Zārlandes, Luksemburgas, Reinzemes-Pfalcas un Beļģijas rada iespējas apgūt pamatprasmes pārrobežu darba tirgū.



12

12 Projekta "*SeRaMCO*" ietvaros tiek veikta pārstrādātu minerālu ķīmiskā analīze ar mērķi ražot stipru, izturīgu un stabilu betonu.

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

ERAF Reinzeme-Pfalca: www.efre.rlp.de

Interreg: <https://mwvlw.rlp.de/de/themen/wirtschafts-und-innovationspolitik/interreg/>

DATU PUNKTS

2007.–2013. gada ERAF un KF piešķirumu izlietojums

2018. gada vasaras beigās Komisija publicēja aktuālo 2007.–2013. gada Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un Kohēzijas fonda (KF) piešķirumu izlietojuma finansiālo ainu.

Par spīti izaicinājumiem, ar ko Eiropas Savienība saskārās 2007.–2013. gada plānošanas periodā, ERAF un KF piešķirumu finansiālais izlietojums 2018. gada vasaras beigās ir sasniedzis 97,7%, strauji ritot noslēguma procesam.

Dalībvalstīm 2007.–2013. gada daudzgadu finanšu shēmas (DFS) sākumā ar ERAF un KF starpniecību tika nodrošināti 270,9 miljardi EUR augstas pievienotās vērtības projektu līdzfinansēšanai, lai mazinātu nelīdzsvarotību starp ES reģioniem. Šis būtiskais piešķirums tika virzīts diviem galvenajiem mērķiem: konverģencei un reģionu konkurētspējai un nodarbinātībai. Dalībvalstu pārrobežu sadarbības (PS) uzlabošanai tikai noteikts trešais mērķis.

Cik tika samaksāts un cik ir zaudēts?

Pirmajos trīs budžeta cikla gados tikai veikti avansa maksājumi 23,9 miljardu EUR apmērā, lai nodrošinātu programmu uzsākšanu bez kavēšanās līdzekļu trūkuma dēļ. Turklāt Komisija apmierinājusi no 2007. gada 1. janvāra līdz 2017. gada (2018. gada jaunajai dalībvalstij Horvātijai) 31. martam saņemtos atmaksas pieprasījumus kopā 231 miljarda EUR apmērā, kam piemērots 95% sliekšnis (izņemot Grieķiju), kas savukārt atlikušos 5% piešķiruma rezervēja izmantošanai noslēgumā.

Šī rezerve aizsargā ES nodokļu maksātāju intereses, nodrošinot, ka jebkādas dalībvalstīm nepareizi izmaksātas summas tiek pienācīgi atgūtas. No šiem rezervētajiem 5% (vai vairāk, ja dalībvalstu pieprasītās kompensācijas nesasniedz sliekšni) līdz 2018. gada vasaras beigām 19 dalībvalstīm+PS tika

izmaksāti 6,1 miljardi EUR un 14 dalībvalstīm+PS atcelti (zaudēti) piešķirumi 2,6 miljardi EUR apmērā attiecībā uz jau slēgtām vai pirmsslēgtām programmām.

Šie zaudējumi radās, ja dalībvalstis savā gala pieprasījumā nepieprasīja atlikušos 5%, vai arī, ja Komisijas revidenti konstatēja pārkāpumus. Gadījumos, kad 5% rezerve nenosedza nepareizi izmaksātās summas, vasaras beigās tika atgūti papildu 12,3 miljoni EUR attiecībā uz divām dalībvalstīm+PS.

ERAF un CF piešķirumu izlietojums pēc darījuma veida

Miljoni EUR	KF	ERAF	Pavisam kopā
Sākotnējais piešķirums	70 075,0	200 822,2	270 897,2
Priekšfinansējums	7 478,9	16 413,4	23 892,3
Starpposma maksājumi	58 730,0	172 221,9	230 951,9
Noslēguma maksājumi	2 204,6	3 926,4	6 131,0
Atceltie piešķirumi (n+2/n+3)	209,7	809,0	1 018,6
Noslēgumā atceltie piešķirumi	790,1	1 786,7	2 576,9
Noslēgumā (31.08.2018.) atgūtie izdevumi	–	12,3	12,3
Aizvien atvērtais piešķirums (31.08.2018.)	661,6	5 664,8	6 326,4

Ņemot vērā paredzēto ieguldījumu apjomu un uz efektīvu rezultātu gūšanu likto uzsvāru, Komisija ar "n+2/n+3" piešķirumu atcelšanas noteikumu nodrošināja finansiālo disciplīnu un motivēja ātrāku budžeta izlietošanu. Saskaņā ar šo noteikumu gada saistību "n" patēriņa termiņš bija otrā gada 31. decembris, izņemot dalībvalstis, kuru IKP no 2001. gada līdz 2003. gadam nesasniedza 85 % ES-25 vidējā rādītāja — šīm dalībvalstīm termiņš bija trešā gada 31. decembris.

Kompensējot finansiālās krīzes ietekmi, Komisija atļāva atkāpi no augstākminētā noteikuma 2007. gada saistībām, sadalot tās sešās daļās un pievienojot vienu sestdaļu no 2007. gada budžeta saistībām katra gada budžeta saistībām periodā no

2008.–2013. gadam. Komisija izrādīja papildu elastīgumu, finansiālās krīzes vissmagāk skarto dalībvalstu kompensētajiem pieprasījumiem pievienojot 10% piemaksu, kas ļāva projektu īstenošanu sadalīt uz vairāku gadu finanšu plānošanas periodiem un veikt izmaiņas programmās, lai pielāgotos jaunajiem izaicinājumiem, neietekmējot politikas mērķus. Tomēr 12 dalībvalstis+PS "n+2/n+3" piešķirumu atcelšanas noteikuma rezultātā zaudēja 1 miljardu EUR.

Turpmāk sniegts vispārējs pārskats, kas sakārtots pēc dalībvalsts un darījuma veida, un pilnās summas ir pieejamas ESI fondu atvērto datu platformā: <http://europa.eu/!Pv48jv>.

ERAF un CF piešķirumu izlietojums pēc darījuma veida un dalībvalsts



Avots: Eiropas struktūrfondi un investīciju fondi — dati

Vai ir kāds temats, ar ko jūs vēlētos iepazīties turpmākajos Panorama sadaļās "DATU PUNKTS" rakstos?

Vai ir kāda finansiālu datu kopa, ko mums vajadzētu ievietot ESI fondu atvērto datu platformā?

Sūtiet savus ierosinājumus pa e-pastu: REGIO-A3-BUDGET-TEAM@ec.europa.eu



Starpreģionālā sadarbība darbojas!

Interreg Europe 2018. gada sākumā nolēma izpētīt politikas izmaiņas un ietekmi, ko rada starpreģionu sadarbības projekti. Nesenajā ziņojumā ir publicēti plaši pierādījumi par ieguvumiem.

Sadarbība ar partneriem ir izdevīga — vēl jo vairāk, ja tie apmainās ar iespējamiem risinājumiem un labu praksi. Risinājumi, kas pārbaudīti vienā Eiropas daļā, var kļūt par pārmaiņu paātrinātājiem citos reģionos, kuri iesaistās starpreģionu sadarbības projektos.

Interreg Europe ir Eiropas mēroga programma starpreģionu sadarbībai, ko līdzfinansē Eiropas Reģionālās attīstības fonds. *Interreg Europe* projektos valsts un privātās bezpeļņas organizācijas no visas Eiropas sadarbojas reģionālās attīstības politikas jomā.

To sadarbība ir elastīga. Tās dalās pieredzē un labajā praksē ar projekta partneriem un ar šo politikas virzienu saistītajām ieinteresētajām personām, kopīgi meklējot risinājumus reģionālajiem problēmām.

Tā kā rezultātu sasniegšanai ir vajadzīgs laiks, pierādījumu avots bija iepriekšējā programma *INTERREG IVC*, kuras ietvaros tika līdzfinansēti starpreģionu sadarbības projekti 2008.–2014. gadā.

Partneru aptauja un intervijas ar atlasīto grupu liecināja par elastīgu sadarbību, kas izvērtās par reālām pārmaiņām. Ziņojumā ir iekļauti divdesmit stāsti par to, kā, iedvesmojoties no projektiem, iespējams ieviest izmaiņas un uzlabojumus.

Labas sadarbības piemēri

PROSESC projekts palīdzēja inkubācijas atbalsta centram Norfolkas grāfistē, Apvienotajā Karalistē, attīstīt savu redzējumu par inovāciju, ietekmēties no Vācijas labās prakses piegādes ķēdes inovāciju atbalstīšanā un kļūt par apgabala inovāciju centru.

FIN-EN projekta ietvaros Itālijas Lombardijas reģiona finanšu iestāde, izmantojot no Apvienotās Karalistes pārņemto labo praksi, ir izstrādājusi jaunu finanšu instrumentu kopumu un IT sistēmu to piemērošanai, ziņošanai un pārraudzībai.

“Bez *Hybrid Parks* šajos dārzos dizaina nebūtu. Zaļo teritoriju dizaina veidošana Maltā parasti netika veikta. *Hybrid Parks* bija virzītājspēks zināšanu iegūšanai.”

Malkoms Borgs (*Malcom Borg*),
Heritage Enterprise, Hybrid Parks

STARPREĢIONĀLĀS SADARBĪBAS IETEKME



MOG projekta ietvaros Ungārijas aģentūra *Central Transdanubian Regional Innovation Agency* izstrādāja mobilitātes shēmu, kas palīdz cilvēkiem gan lauku rajonos, gan apkārtējās pilsētās atrast preces un pakalpojumus. Šī labā prakse, kas tika pārņemta no Vācijas, palīdzēja samazināt reģiona lauku iedzīvotāju skaita samazināšanos un vides piesārņojumu.

VITOUR LANDSCAPE projektā labas prakses piemēri no Itālijas un Austrijas palīdzēja *World Heritage Upper Middle Rhine Valley Association* Vācijā īstenot pasākumus un iniciatīvas, lai uzlabotu ainavu kultūras mantojuma aizsardzību un saglabāšanu. ■

“*Labā prakse bija zīmola aizsācēja, katalizators, kas parādīja, ka tas ir iespējams. Cilvēki no Austrijas klātienē izskaidroja, kā tas var darboties. Bez apmaiņas mēs nebūtu tikuši tik tālu.*”

Niko Melkioris (*Nico Melchior*), *World Heritage Upper Middle Rhine Valley Association*, *VITOUR LANDSCAPE*



PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<https://www.interregeurope.eu/projectresults>

DALĪŠANĀS LABAJĀ PRAKSĒ ... UN PANĀKUMOS

- › Rumānijā klasteri, balstoties uz Francijas, Austrijas un Ungārijas partneru labo praksi (*CLUSTERIX*), izmanto jaunu atbalsta shēmu, lai uzlabotu savu pārvaldību;
- › Lincai Austrijā ir jauna sadarbības telpa kultūras un radošajām nozarēm, kuras izveidi iedvesmojusi Somijas labā prakse (*CREA.RE*);
- › Okenšovā, Apvienotajā Karalistē, pateicoties pieredzei, kurā dalījās Dānijas partneris (*REENERGY*), tika atbalstīta vējdzimavu celtniecība, lai nodrošinātu ienākumus citiem energoefektīviem projektiem šajā apdzīvotajā vietā;
- › Linšēpinga Zviedrijā ar Itālijas partnera (*Hybrid Parks*) palīdzību radīja pilsētas dārzkopības un brīvā laika pavadīšanas iespēju, veicinot sociālo kohēziju savā pilsētā.

PROJEKTI

ECOWAVE GIBRALTĀRAM ATVED 2018. GADA VISPASAULES ENERĢĒTIKAS BALVU.

KOPĒJAIS IEGULDĪJUMS
EUR 224 497

ES IEGULDĪJUMS
EUR 67 349

Projekts *Wave Energy Power Station* ir izmantojis savu atrašanās vietu pie jūras uz Gibraltāra klints Lielbritānijas aizjūras teritorijā, lai ģenerētu un piegādātu elektrību vietējam tīklam. Šis projekts ir ne tikai veicinājis viļņu enerģijas komercializāciju visā pasaulē, bet arī radījis darba iespējas vairākās vietējās nozarēs.

Vispasaules enerģētikas balvu pasniedz projektiem, kas vai nu aizsargā mūsu vidi un resursus, vai arī koncentrējas uz atjaunojamo enerģiju un ilgtspējas paraugpraksi. *ECOWAVE* izmēģinājuma projekts, kas saņēmis Eiropas Reģionālā attīstības fonda finansējumu, ir pierādījis, ka viļņu enerģija ir efektīvs un ekonomiski izdevīgs risinājums vietās, kas ir pārāk šauras saules paneliņiem un vēja elektrostacijām.

ECOWAVE stacija tika uzstādīta pie bijušā Otrā pasaules kara munīcijas glabāšanas mola uz Gibraltāra klints. Molam ar izturīgām "rokām" piestiprināti unikālas formas pludiņi: pludiņiem ceļoties un krītot kopā ar viļņiem, uz krastā esošu elektrostaciju plūst bioloģiski noārdāms šķidrums, kas tur tiek pārvērsts šķidruma spiedienā. Tas savukārt griež ģeneratoru, ražojot tīru elektrību un pārvadot to uz Gibraltāra elektrotīklu.

Komerčiāli savienojumi

Projekta ietvaros viļņu enerģijas izmēģinājuma stacija veiksmīgi tika pieslēgta Gibraltāra elektrotīklam, neizraisot padeves svārstības vai bojājumus. *ECOWAVE*, kas pārvarējis vairākus komercializācijas šķēršļus viļņu enerģijas nozarē, savas inovatīvās tehnoloģijas un atrašanās vietu ir pienācīgi izmantojis, attīstot atjaunojamās enerģijas elektrostaciju, kas ir būtiski lētāka par iepriekšējiem centieniem viļņu enerģijas jomā.

Izmēģinājuma projektam ir izdevies arī mazināt ekstrēmu jūras laika apstākļu ietekmi, lielāko elektrostacijas daļu būvējot uz sauszemes, kur tai vieglāk piekļūt un veikt apkopes darbus. Sistēma spēj reaģēt arī uz pludiņu sniegtiem reālā laika datiem — ja viļņi ir pārāk augsti, sistēma automātiski paceļ pludiņus virs ūdens līmeņa un atsāk darbību, kad vētra ir beigusies.

Videi draudzīga enerģija

Projekta īstenotāji veica daudz darbu, lai nodrošinātu *ECOWAVE* atbilstību reģiona vides un tūrisma prasībām. Uz pamesta mola uzstādītā elektrostacija neapdraud kuģu navigāciju, ir mazāk redzama no krasta un galvenajām pludmalēm un nerada trokšņa piesārņojumu.

Sistēma netraucē jūras dzīvajiem organismiem, jo tā peld pa ūdens virsmu un ir savienota tikai ar molu (cilvēku veidotu struktūru), nevis ar jūras dibenu. Turklāt elektrostacijā izmantotais bioloģiski noārdāmais hidrauliskais šķidrums nerada piesārņojumu.

No iepriekš slēgtā mola atjaunošanas, kurš tagad ir pieejams apmeklētājiem, ieguvušas arī Gibraltāra tūrisma un tirdzniecības nozares.

Uzņēmums *Eco Wave Power*, kas reģistrējis jau 13 jaunus patentus un pārspējis pasaules uzkrāto tīkla savienojuma stundu rekordu, tagad plāno 5 megavatu krasta viļņu elektrostaciju, kas nodrošinās 15% no šai Lielbritānijas aizjūras teritorijai nepieciešamās elektrības. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<http://www.ecowavepower.com/>

PROJEKTI

HAMBURGAS ATJAUNOJAMO ENERGORESURSU “ENERGIJAS KALNS” PAPLAŠINA APVĀRŠŅUS

**KOPĒJAIS IEGULDĪJUMS
EUR 9 140 000**

**ES IEGULDĪJUMS
EUR 4 435 703**

Bijušā atkritumu poligona atkritumu kalns Hamburgā ir pārvērts par jaunu tūrisma objektu. Georgsverderas “enerģijas kalns” Vācijas pilsētas iedzīvotājiem un viesiem piedāvā atjaunojamo enerģiju, informācijas centru un zaļo teritoriju.

Hamburgas Starptautiskā būvniecības izstāde ir izveidojusi un īstenojusi vairākus ilgtspējīgas, videi draudzīgas un sociāli līdzsvarotas iekšpilsētu teritoriju attīstības projektus. Tas iekļauj konkursu bijušā atkritumu poligona pārplānošanai Georgsverderas rajonā, uz Eiropas lielākās upes salas Elbā. Projekts tika pabeigts 2013. gadā, izmantojot konkursā uzvarējušu projektu.

No toksiska paugura par atjaunojamās enerģijas simbolu

Gadu desmitiem Georgsverderas atkritumu poligonā tika izgāzti sadzīves un toksiski industriālie atkritumi. 20. gs. 70. gadu beigās atkritumu poligona darbība bija pārtraukta, taču tika atklāts, ka no tā gruntsūdeņos noplūst dioksīni. 40 metrus augsto pauguru un zem tā esošo augsni nācās plaši nostiprināt ar ūdensizturīgu plastmasas membrānu. Vairāku gadu gaitā tika veikti tehniskie darbi, lai vietu padarītu drošu un pasargātu gruntsūdeņus.

Pēc tam vieta tika pārklāta ar augsni, un tagad tajā atrodas zaļš, pļavām un krūmiem klāts pakalns. Izmantojot izcilos vēja apstākļus, uz pakalna 20. gs. 90. gados tika uzceltas pirmās vēja turbīnas. Mūsdienās jaudīgi vēja ģeneratori un saules bateriju paneli apgādā ar elektrību tūkstošus mājsaimniecību.

“Enerģijas kalns” kopš 2013. gada ir pieejams apmeklētājiem. Tie, kas vēlas uzzināt vairāk, var apmeklēt informācijas centru ar interaktīviem multivides ekrāniem, lai iepazītu šīs vietas vēsturi un to, kā tā ir pārveidota.

Apmeklētāji var uzzināt arī par modernām atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes metodēm un ne tikai — ēkā iespējams tuvumā apskatīt arī gruntsūdeņu attīrīšanas un atjaunojamās enerģijas tehnisko aprīkojumu un iekārtas. Centrs ir energoefektīvs.

“Enerģijas kalns” vairo Georgsverderas rajona zaļo teritoriju. Cilvēki var uzkāpt kalnā un tā virsotnē doties pastaigā pa līkumainu dēļu celiņu, lai baudītu svaigo gaisu un iespaidīgos skatus uz ostu un pilsētas centru. Celiņš nodrošina mūsdienīgu telpu dažādām aktivitātēm.

Šis “Horizonta celiņš” atgādina baltu gredzenu, kas apvij pakalnu un ir redzams no liela attāluma — jauns simbols Hamburgai. Naktī to izgaismo LED spuldzes. Cilpas celtniecībā izmantoti pārstrādājami materiāli, savukārt tās nebeidzamā forma simbolizē pārstrādes svarīgumu un aprites ekonomiku. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<https://www.facebook.com/energieberggeorgswerder/>

PROJEKTI

RUMĀNIJĀ TIKS ATKLĀTS MODERNS LĀZERU UN KODOLFIZIKAS CENTRS

**KOPĒJAIS IEGULDĪJUMS
EUR 310 946 691**

**ES IEGULDĪJUMS
EUR 255 933 558**

2019. gadā Rumānijas mazpilsētā Magurelē (Măgurele) darbu sāks moderns centrs starojuma kodolfizikas un tās pielietojumu pētniecībai, lietojot lāzeru tehnoloģijas.

Projekta *Extreme Light Infrastructure-Nuclear Physics (ELI-NP)* ietvaros dibinātais centrs ir daļa no plašākas Eiropas iniciatīvas, kas ietver arī objektus Ungārijā (*ELI Attosecond Light Pulse Source*) un Čehijas Republikā (*ELI-Beamlines*).

Jau uzstādīts abu centra lieljaudas lāzera sistēmas daļu aprīkojums un sākušies trīs lāzera staru — ar 100 teravatu, 1 petavatu un 10 petavatu potenciālās jaudas līmeņiem — izmēģinājumi. Uzsākta arī lāzera staru transportēšanas sistēmas būvniecība.

Komerčiāli savienojumi

Dažas centrā esošās laboratorijas, piemēram, optikas un eksperimentu mērķu ražošanas laboratorijas, jau darbojas. Mērķu laboratorija aprīkota ar dažādām iekārtām konstrukciju veidošanai mikro un nano līmenī — ieskaitot sistēmu nanostruktūru veidošanai uz cietiem mērķiem labākai lāzera impulsu absorbēšanai — un nepārtraukti tiek uzlabota.

Šīs laboratorijas pētnieki ir sākuši gatavot mērķus pirmajiem lieljaudas lāzeru eksperimentiem. Laboratorija ir iesaistīta arī maģistra un doktora līmeņa izglītības programmās mikrotehnoloģiju un nanotehnoloģiju jomā.

Tāpat notiek arī centra gamma staru sistēmas uzstādīšana un instrumentu izgatavošana gamma staru eksperimentiem, un daži no instrumentiem jau ir gatavi lietošanai. Viena no galvenajām prioritātēm šajā jomā ir eksperimentu ar mazjaudas un lieljaudas gamma stariem sagatavošana. *ELI-NP* pētnieki šo darbu veic kopā ar starptautisku zinātnisko komiteju un ir veiksmīgi veikuši sagatavošanās eksperimentu ASV esošajā Djūka Universitātē. Šie pētījumi turpināsies *ELI-NP* projekta ietvaros.

Eksperimenti ar kodola rezonanses fluorescenci (*NRF*) — procesu, kura laikā kodols absorbē un emitē gamma starus — ir viena no centra pētniecības specializācijām. Tā aprīkojums spēs efektīvi novērot gamma starus augstas radiācijas apstākļos un *NRF* tehnika tiks izmantota precīzai 3D rentnogrāfijai un tomogrāfijai, kas ļauj ieraudzīt priekšmetu iekšējo formu vai šķērsgriezums. Šī tehnika labi der nesagraujošai dažāda veida materiālu analīzei.

Tāpat tiek attīstīta ierīce, ko sauc par silikona slokšņu bloku — ar to varēs mērīt ar astronomijas notikumiem kā Lielo Sprādzienu vai supernovu sprādzieniem saistītas reakcijas.

ELI-NP projektā pašlaik strādā vairāk nekā 150 pētnieki no 26 valstīm un turpinās darbinieku piesaisti starptautiskā līmenī ar mērķi līdz 2020. gadam nodarbināt 300 darbiniekus. Brīvas pieejas sistēma jauno centru padarīs pieejamu cilvēkiem no citiem *ELI* pīlāriem, kā arī ārējiem zinātniskiem lietotājiem. ■

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA

<http://www.eli-np.ro/>

PROGRAMMA

18.–19. OKTOBRIS

Sofija (BG)

EUSDR 7. ikgadējais forums

19. OKTOBRIS

Brisele (BE)

Kohēzijas politika laikposmam pēc 2020. gada uz pāreja uz ilgtspējīgu attīstību

20.–21. NOVEMBRIS

Insbruka (AT)

EUSALP 2. ikgadējais forums

JURIDISKS PAZIŅOJUMS

Ne Eiropas Komisija, ne personas, kas rīkojas Komisijas vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2018. gads

PDF: ISSN 1725-8235

© Eiropas Savienība, 2018. gads

Atļauts izmantot citur, norādot avotu.

Eiropas Komisijas dokumentu atkalkulizācijas politika ir noteikta ar Lēmumu 2011/833/ES (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.).

Lai varētu izmantot vai reproducēt fotoattēlus vai citus materiālus, uz ko ES nav autortiesību, atļauja jāprasa tieši autortiesību īpašniekam.

Printed in Belgium

Šis žurnāls ir iespiests uz pārstrādāta papīra angļu, franču, vācu, bulgāru, grieķu, spāņu, itāļu, poļu un rumāņu valodā. Tas ir pieejams 22 valodās šajā tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/information/publications/panorama-magazine/

Šī izdevuma saturs pabeigts 2018. gada septembrī.

FOTOGRĀFIJAS (LAPPUSES):

Vāks: Vilņa, Lietuva no putna lidojuma © *Thinkstock/prosign*

3. lappuse: © Eiropas Savienība

4. lappuse: © *iStock/vencavoilrab*

6. lappuse: © *iStock/ronstik*

7. lappuse: *Martin Eichtinger* © *Philipp Monihart*

8. lappuse: © Bukarestes pašvaldība, Rumānija

9. lappuse: © *EuropaBüro der Bayerischen Kommunen*

10., 11. lappuse: © Pasaules Banka

12.–15. lappuse: © Eiropas Savienība

16. lappuse: Slimnica Kališa, Polijā © *Andrzej Kurzynski*; tiešsaistes viktorīnas uzvarētājs © Eiropas Savienība

17. lappuse: *Port de Vilanova i la Geltrú*, Spānija © *Sophie*

Pedroso; Domnas krāsnis Belvalā, Luksemburgā © *Alex Kaousche*; Zvaigzņota debess aiz dehidrēto dūņu tvertnēm, Portugāle © *Eduardo Ventura*

18. lappuse: © *iStock/GilesMetcalfe*

19. lappuse: © *Maria Ward Brennan*

21. lappuse: © *Stefania Manca*; © *Håkon Jentoft*; © *Valentina Schippers-Opejko*

22. lappuse: © *Eurocities*

24. lappuse: © *Thinkstock/shiraphoto*

25. lappuse: © Eiropas Savienība

26. lappuse: Medelīna © *Thinkstock/jtinjaca*; Udaipura ©

Thinkstock/Babul Bhatt; Džendžou © *Thinkstock/tenglong guo*; Monreāla © *Thinkstock/rabbit75_ist*

27. lappuse: © Manheimas pilsēta

28. lappuse: © *iStock/Krivinis*

31. lappuse: © *Smart Park Visaginas*; © *Jura*

32. lappuse: © *Life Sciences Center*

33. lappuse: © Klaipēdas pašvaldība

34. lappuse: © Lietuvas Finanšu ministrija

38. lappuse: 1 © *Dr.Boy*; 2 © Bitburgas-Prīmas Eifelas rajons;

3 © *EWM*; 4 © *Fischer*; 5 © *Grundungsburos*;

6 © *IRT Systems GmbH*; 7 © *Schreinerei Gerlach*;

8 © *SD Blechtechnologie*; 9 © *Moselsteig Weinbergspfad*;

10 © *Robotix*; 11 © *SESAM*; 12 © *SeRamCo*

44. lappuse: © *Eco Wave Power Ltd*

45. lappuse: *Energieberg* © *Stadtreinigung Hamburg*

46. lappuse: © ELI-NP

SEKOJIET LĪDZI NOTIKUMIEM



ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu



[EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)



[EUinmyRegion](https://www.facebook.com/EUinmyRegion)



[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)



[EUinmyRegion](https://www.youtube.com/EUinmyRegion)



[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)



[ec.europa.eu/commission/2014-2019/
cretu_en](http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en)
[@CorinaCretuEU](https://twitter.com/CorinaCretuEU)



■ Publikāciju birojs

Eiropas Komisija
Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts
Komunikācija — Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-pasts: regio-panorama@ec.europa.eu